

Raport z badań zrealizowanych podczas

**16. Pikniku Naukowego
Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik
„ENERGIA”**

Warszawa, 12 maja 2012

Park Rydza-Śmigłego

Marta Mieszczanek

Jan Elbanowski

Wstęp.....	3
Cele badania.....	4
Hipotezy badawcze	5
Ankieta krótka	6
Wywiad kwestionariuszowy	7
Wiek uczestników Pikniku	8
Najważniejsze wnioski związane z wiekiem.....	9
Miejsce zamieszkania.....	11
Miejsce zamieszkania - dzielnice Warszawy.....	13
Płeć	14
Zawód i wykształcenie	14
Struktura wykształcenia uczestników Pikniku	15
Źródła wiedzy i powody odwiedzenia Pikniku Naukowego.....	16
Źródła wiedzy o Pikniku według miejsca zamieszkania	19
Przyczyny odwiedzenia Pikniku	20
Najważniejsze przyczyny odwiedzenia Pikniku	23
Przyczyna uczestnictwa w Pikniku a miejsce zamieszkania	25
Ile razy na Pikniku?	27
Porównanie Pikników	28
Oceny Pikniku Naukowego.....	29
Ogólna ocena Pikniku.....	29
Porównanie z latami wcześniejszymi.....	30
Niedociągnięcia.....	33
Postulowane zmiany	35
Nowe dziedziny pokazów - postulaty uczestników	37
Przyszłoroczny Piknik	39
Czas poświęcony na Piknik	40
Oddziaływanie Pikniku Naukowego na poglądy, przekonania, zainteresowania.....	40
Zainteresowanie nauką i realizacja tych zainteresowań podczas Pikniku Naukowego.....	42
Realizacja zainteresowania nauką podczas Pikniku Naukowego:	44
Plany uczestników dotyczące rozwoju ich wiedzy naukowej.....	45
Rola nauki w społeczeństwie.....	46
Zmiany w postrzeganiu roli nauki w społeczeństwie.....	48
Pytania szczegółowe	52
Stwierdzenia pozytywne.....	52
Stwierdzenia negatywne	54
Podsumowanie i rekomendacje.....	55
Weryfikacja postawionych hipotez badawczych.....	55
Uwagi metodologiczne	57
Rekomendacje dla organizatorów kolejnych Pikników Naukowych.....	57
Spis tabel.....	60
Spis wykresów	60

Wstęp

Niniejszy raport jest prezentacją wyników badań socjologicznych zrealizowanych podczas 16. Pikniku Naukowego Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik. Piknik odbył się 12. maja 2012, tak jak rok temu w Parku im. Rydza-Śmigłego przy ul. Rozbrat.

Badanie zrealizowane podczas Pikniku, tak jak w poprzednich latach (2007-2011) pozwoliło na dokonanie jego oceny „oczami uczestników”, a także poznanie ich opinii na szereg tematów istotnych z punktu widzenia organizatorów, a związanych przede wszystkim z popularyzacją nauki. Raport zawiera także szereg analiz porównawczych z wynikami badań realizowanych podczas poprzednich edycji Pikniku Warsztaty Analiz Socjologicznych (2007-2009) i Centrum Nauki Kopernik (2010 i 2011).

Ważnym elementem każdego badania realizowanego w sposób cykliczny, a taki charakter mają badania prowadzone na kolejnych Piknikach Naukowych, jest możliwość dokonywania porównań z jego wcześniejszymi edycjami. Za najważniejszy punkt odniesienia posłużyły nam wyniki ubiegłoroczne (jako najnowsze i uzyskane przy użyciu niemal identycznego kwestionariusza), ale istotne są też tendencje długofalowe - tam, gdzie było to możliwe, zaprezentowaliśmy również wyniki z lat 2007-2011. Ze względu na chęć umożliwienia dokonywania porównań z wcześniejszymi edycjami badania, staraliśmy się zachować podobną strukturę raportu tam, gdzie było to możliwe, gdzie indziej kierowaliśmy się logicznym układem i wynikaniem z siebie nawzajem prezentowanych treści.

Realizacja badania w 2012 roku była możliwa dzięki zaangażowaniu Zarządu Polskiego Radia SA oraz Centrum Nauki Kopernik; autorką badania jest Helena Jędrzejczak z Centrum Nauki Kopernik, autorami raportu zaś - Marta Mieszczanek i Jan Elbanowski współpracujący z Centrum. Za realizację badania odpowiadał zespół ankieterów.

Cele badania

Przed prowadzonym badaniem postawiono szereg celów, związanych zarówno bezpośrednio z Piknikiem Naukowym, jak i szerzej - z postrzeganiem roli nauki w polskim społeczeństwie (a raczej - wśród osób odwiedzających Piknik Naukowy). Badanie pozwoliło - podobnie jak w latach ubiegłych - na przeprowadzenie analizy zawierającej następujące elementy:

- Charakterystyka organizacji, przebiegu i programu 16. Pikniku Naukowego
- Charakterystyka socjodemograficzna uczestników 16. Pikniku Naukowego
- Poznanie źródeł wiedzy i informacji o 16. Pikniku Naukowym
- Poznanie powodów, dla których uczestnicy Pikniku zdecydowali się go odwiedzić
- Ewaluacja programu i organizacji Pikniku przez jego uczestników, a także sugerowane zmiany.

Ponadto w ankiecie pogłębionej, będącej elementem prowadzonych badań i zrealizowanej z pomocą zespołu ankieterów, zawarto pytania, które pozwalają na określenie, czy i w jaki sposób realizowane są następujące cele, stawiane przed Piknikiem Naukowym:

- Inspirowanie dialogu na temat nauki
- Zainteresowanie szerokich grup nauką, pokazanie, że jest ciekawa
- Budowanie pozytywnego wizerunku nauki w mediach
- Uwrażliwienie instytucji naukowych na dialog ze zwiedzającymi
- Pokazanie warsztatu pracy naukowców
- Zachęcenie ludzi do samodzielnej aktywności naukowej

Hipotezy badawcze

Realizacja badania podczas 16. Pikniku Naukowego miała za zadanie zweryfikować następujące hipotezy badawcze:

1. Piknik przyczynia się do wzrostu chęci do samodzielnego poszerzania zdobytej wiedzy i zaciekawienie jego uczestników nauką
2. Udział w Pikniku Naukowym wpływa na sposób postrzegania przez gości roli nauki we współczesnym społeczeństwie.
3. Piknik Naukowy ma pozytywny wpływ także na ludzi nauki, którzy dzięki niemu stają się bardziej otwarci na dialog ze „zwykłymi ludźmi” i prezentowanie im swoich osiągnięć.
4. Piknik jest okazją do kontaktu, dialogu, między osobami odwiedzającymi Piknik a naukowcami, a być może także inspiracją do włączenia roli nauki do dialogu społecznego.

Niektóre z postawionych hipotez nie mogą zostać zweryfikowane w satysfakcjonujący sposób w ramach jednorazowego badania ilościowego, nie znaczy to jednak, że na podstawie analizy uzyskanych danych, nie mogą zostać uchwycone określone tendencje i wysnute wnioski pomocne w określaniu właściwych kierunków rozwoju Pikniku Naukowego - jego organizacji, planowania, przebiegu etc. Uzyskane dane stwarzają również możliwości sformułowania ogólnej diagnozy dotyczącej odbioru kampanii mających na celu popularyzację nauki w społeczeństwie.

Dobór i liczebność próby

Badanie składało się z dwóch głównych elementów:

- krótkiej ankiety, wyłożonej we wszystkich namiotach instytucji uczestniczących w Pikniku Naukowym, punktach informacyjnych i namiocie ewaluacji, wypełnianej przez ludzi samodzielnie i dobrowolnie

- ankiety pogłębionej, realizowanej przez zespół ankieterów w formie wywiadu kwestionariuszowego

Dodatkowo, na dokonanie całościowej oceny Pikniku Naukowego pozwoliły:

- ewaluacja zgłoszeń nadesłanych przez instytucje, dokonana przez Zespół Ewaluacyjny, rekrutujący się spośród pracowników Centrum Nauki Kopernik
- ewaluacja pokazów realizowanych przez instytucje podczas Pikniku, dokonana przez ten sam zespół
- badanie „Piknik oczami instytucji” - ankieta skierowana do instytucji uczestniczących w Pikniku, dająca im możliwość ocenienia organizatorów

Przewodniczącym Zespołu Ewaluacyjnego był dr hab. Konrad Bajer (członek Rady Programowej CNK), sekretarzem - Anna Stężycka (CNK).

Ankieta krótka

Dobór próby ankiety krótkiej był całkowicie losowy - można stwierdzić, że wypełniły ją osoby zainteresowane ocenieniem Pikniku Naukowego, chcące wyrazić swoją opinię i podzielić się swoimi uwagami i przemyśleniami. Ankieta zawierała kilka pytań na jednej stronie formatu a4, jej wypełnienie nie zajmowało dużo czasu, a uzyskane odpowiedzi pozwalają przede wszystkim na określenie profilu społeczno-demograficznego uczestników Pikniku Naukowego (wiek, wykształcenie, zawód, miejsce zamieszkania). Dają także kilka kluczowych informacji, dotyczących motywacji do przyścia na Piknik, źródeł informacji o nim i form promocji, z którymi zetknęli się uczestnicy. Kwestionariusz zawierał również krótkie pytania pozwalające na sformułowanie wiążącej oceny dotyczącej zmian, jakim w postrzeganiu roli nauki sprzyja udział w Pikniku Naukowym Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik.

Dzięki zaangażowaniu pracowników Centrum Nauki Kopernik, Polskiego Radia i instytucji uczestniczących w Pikniku - w zachęcanie ludzi do wypełniania ankiety, podczas tegorocznego Pikniku udało się otrzymać **751** wypełnionych ankiet. Jest to wynik znacznie lepszy niż zeszłoroczny i pozwala na wnioskowanie o całej badanej populacji i uznanie próby za reprezentatywną dla niej.

Wywiad kwestionariuszowy

Podczas Pikniku zrealizowano **426** wywiadów kwestionariuszowych, pozwalających na uzyskanie szeregu informacji o uczestnikach Pikniku i ich poglądach na temat nauki, jej roli w społeczeństwie i ocenach Pikniku Naukowego. Realizacja badania w tej formie pozwoliła na uzyskanie wielu ciekawych informacji, przydatnych zarówno dla organizatorów kolejnych edycji Pikniku Naukowego jak i przedstawicieli innych podmiotów zajmujących się popularyzacją nauki, organizowaniem form kulturalnych i rozrywkowych dla mieszkańców Polski i Warszawy, a także tych, którzy poszukują diagnozy wizerunku polskiej nauki w oczach „zwykłych obywateli”.

Próba miała charakter losowo-kwotowy - na podstawie danych socjodemograficznych z poprzednich edycji Pikniku (zwłaszcza z lat, w których uzyskano wysoki zwrot ankiet) dotyczących kategorii wiekowych jego uczestników ustalono, jaki procent wszystkich mają stanowić wywiady zrealizowane z przedstawicielami poszczególnych grup wiekowych tak, aby w tej części badania zachować proporcje takie same, jak w całej populacji uczestników Pikniku Naukowego.

Ponieważ kwestionariusz „ankiety krótkiej” w całości znalazł się w pytaniach wywiadu kwestionariuszowego, we wnioskach płynących z uzyskanych odpowiedzi na pytania wspólne dla obu elementów badania można traktować je jako jedną, odpowiednio większą próbę, liczącą **1170** osób. Taka liczebność daje próbie reprezentatywność i pozwala wyciągać wnioski dotyczące całej badanej populacji.

Profil społeczno-demograficzny uczestników Pikniku

Naukowego

Pytania zawarte w metryczce pozwalają określić płeć, wiek, miejsce zamieszkania (dzielnicę Warszawy lub miejscowość i województwo) oraz wykonywany zawód. W zestawieniu z danymi uzyskanymi w pozostałych pytaniach kwestionariusza pozwalają stwierdzić, jakich grup respondentów dotyczą poszczególne odpowiedzi. Pozwala to również na bardziej precyzyjne zaprojektowanie przekazów podczas kolejnych edycji Pikniku (i innych imprez o charakterze popularnonaukowym), tak, aby trafiły one do konkretnych grup odbiorców.

Wiek uczestników Pikniku

Kategorie wiekowe określono niemal tak samo jak w badaniach w latach 2011 i 2010. W przypadku dzieci i młodzieży uczącej się za kluczowy przyjęto stopień edukacji, na którym młodzi się znajdują, nie zaś rok urodzenia. W badaniach z lat 2006-2009 funkcjonowała jedna zbiorcza kategoria wiekowa „poniżej 15 lat”. Jej podział na „uczniów szkoły podstawowej” i „uczniów gimnazjum” pozwala na oddzielenie od siebie opinii nastolatków i młodszych dzieci, mają one bowiem zupełnie inne oczekiwania i preferencje związane z Piknikiem. Pozostałe kategorie utworzono na podstawie analizy wyników badań z lat 2006-2009. W badaniach z lat 2010 i 2011 zastosowano zbiorczą kategorię „50 lat i więcej”, w 2012 postanowiono jednak oddzielić kategorię „50-65 lat” oraz „powyżej 65 lat”. Ostatecznie kategorie przedstawiają się one następująco: uczeń szkoły podstawowej, uczeń gimnazjum, uczeń liceum, 19-24 lata, 35-50 lat, 50-65 lat, 65 lat i więcej.

Proporcje uczestników w poszczególnych kategoriach wiekowych ilustruje tabela:

Kategoria wiekowa	2012	2011	2010	Kategoria wiekowa	2008	2007
Szkoła podstawowa	4,0%	11,7	10,4	Do 15 lat	20,5	15,1
Gimnazjum	14,7%	16,8	17,9			
Liceum	11,7%	11,1	11,6	16-19 lat	13,8	12,1
19-24 lata	12,6%	15,6	12,6	20-25 lat	14,8	20,4
25-34 lata	14,2%	15	14,7	26-30 lat	6,1	8,1
35-50 lat	16,9%	18	19,7	31-40 lat	15,8	16,4
				41-50 lat	10,8	14,1
50-65 lat	7,8%			51-60 lat	5,7	10,2
Powyżej 65 lat	3,8%	11,9	11,4	61 i więcej lat	12,5	3,6
Brak odpowiedzi	14,2%	b.d.	b.d.	Brak odpowiedzi	b.d.	b.d.

Tabela 1. Proporcje procentowe uczestników w grupach wiekowych

Najważniejsze wnioski związane z wiekiem

Podobnie jak rok temu, Piknik Naukowy odwiedziły osoby w różnym wieku. Nie możemy, jak w zeszłym roku, powiedzieć, że każda kategoria jest reprezentowana minimum dziesięcioprocentowym udziałem, wynika to jednak przede wszystkim z podziału dokonanego w wyższych kategoriach. Problem stanowi również odsetek braku odpowiedzi na pytanie o wiek: nie udzieliło jej aż 14.2% respondentów, co zaskakuje w zestawieniu z danymi z lat poprzednich. Trudno również powiedzieć, z czego taka niechęć do odpowiedzi na to akurat pytanie, może wynikać.

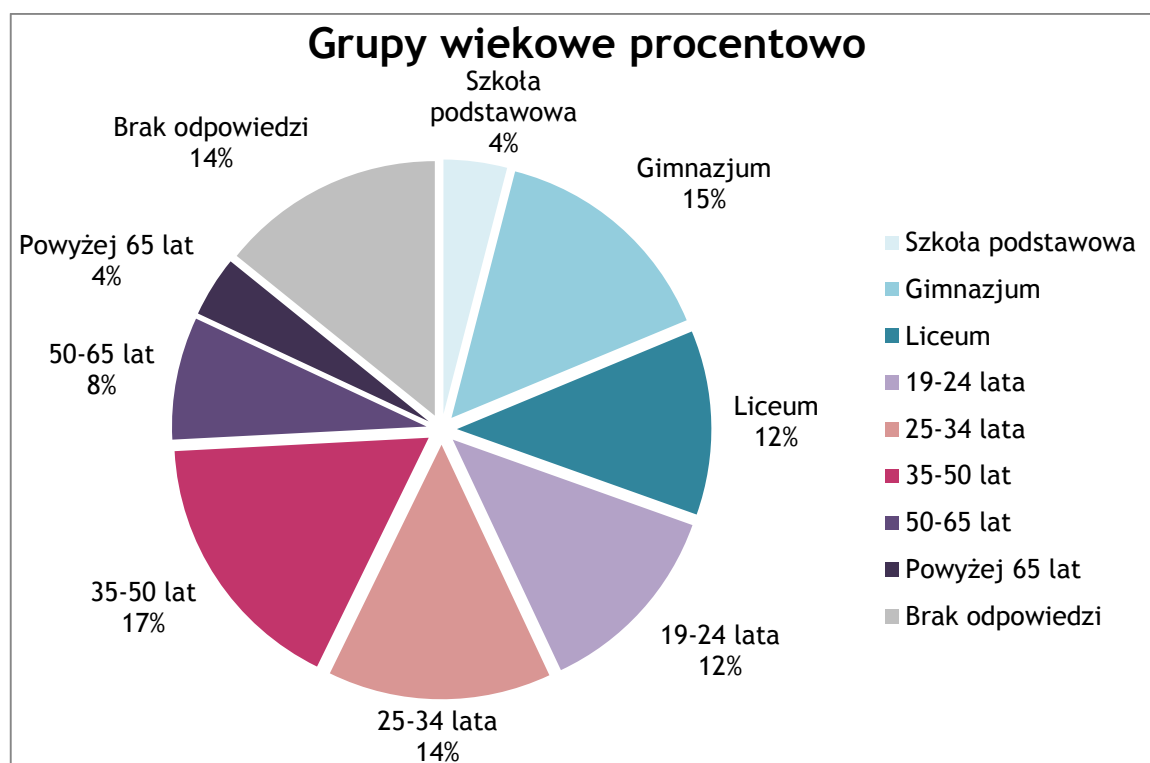
Podobnie jak w poprzednich latach, dużą część odwiedzających Piknik stanowią uczniowie różnych szkół - jest to 30% respondentów, a więc o 9.5 punktu procentowego mniej, niż w roku 2011. Kategoria licealistów jest reprezentowana na mniej więcej takim samym poziomie jak poprzednio - nastąpił tu wzrost z 11,1% w 2011 na 11,7% w roku 2012. W tym roku jednak w Pikniku uczestniczyło nieco mniej młodzieży gimnazjalnej niż w 2011 (spadek o 2.1 punktu procentowego) i 2010 (spadek o 3.2 punktu procentowego). Największy spadek odnotowano w kategorii „uczniów szkoły podstawowej”. W

2011 i 2010 roku stanowili oni odpowiednio 11,7% i 10,4% respondentów, w tym roku zaś - zaledwie 4%.

50% uczniów, którzy przybyli na Piknik, było spoza Warszawy, zaś 6,5% - spoza województwa mazowieckiego. Nie wydaje się jednak, by ci ostatni wybrali się na Piknik z wycieczką szkolną, były to bowiem pojedyncze osoby z każdego województwa.

Ten dość radykalny spadek uczniów szkół podstawowych nie odbił się jednak w znaczący sposób na kategoriach wiekowych 25-34 i 35-50 lat, które potencjalnie można uznać za rodziców dzieci w wieku szkolnym. W tym roku połączone kategorie stanowiły 31% respondentów, a więc o 2 punkty procentowe mniej, niż w roku 2011, i o 3,5 punktu mniej niż w roku 2010.

Rozkład procentowy kategorii „50-65 lat” i „ponad 65 lat” pokazuje, że słusznie zostały one rozdzielone. W latach 2010-2011, gdy stanowiły one jedną, zbiorczą kategorię, plasowało się w niej ok. 11.5% respondentów. W tym roku razem stanowią one 11,6% respondentów, jednak okazuje się, że więcej było na Pikniku osób w wieku 50-65 lat - 7,8%. Osoby w wieku powyżej 65 roku życia to zaledwie 3,8% ankietowanych.

Wykres 1. Uczestnicy Pikniku wg grup wiekowych w procentach

Miejsce zamieszkania

W tym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o podanie dzielnicy Warszawy, w której mieszkają, lub, jeśli mieszkają w innym mieście, o wpisanie nazwy miejscowości oraz województwa, w którym się ona znajduje.

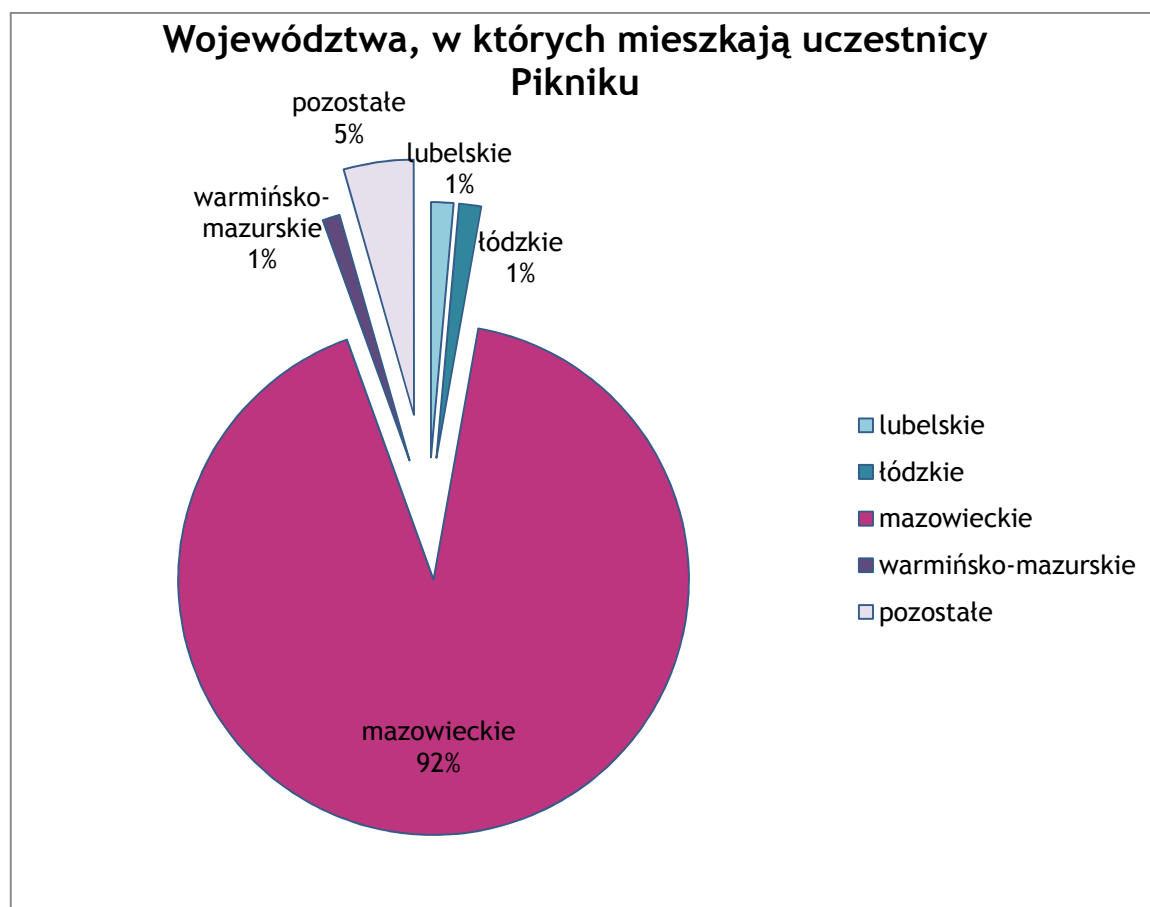
Miejsce zamieszkania uczestników Pikniku ilustruje tabela:

Miejsce zamieszkania	2007	2008	2010	2011	2012
Warszawa	69,9	69,3	67,4	70,8	72,6%
Poza Warszawą	30,1	30,7	32,6	29,2	27,4%

Tabela 2. Uczestnicy Pikniku według miejsca zamieszkania

Osoby spoza Warszawy stanowiły 27,4% uczestników tegorocznego Pikniku, jednak warto zaznaczyć, że 73% z nich to mieszkańcy województwa mazowieckiego.

Procentowy udział w Pikniku przedstawicieli poszczególnych województw ukazuje zaś poniższy wykres:

Wykres 2. Uczestnicy Pikniku według województw

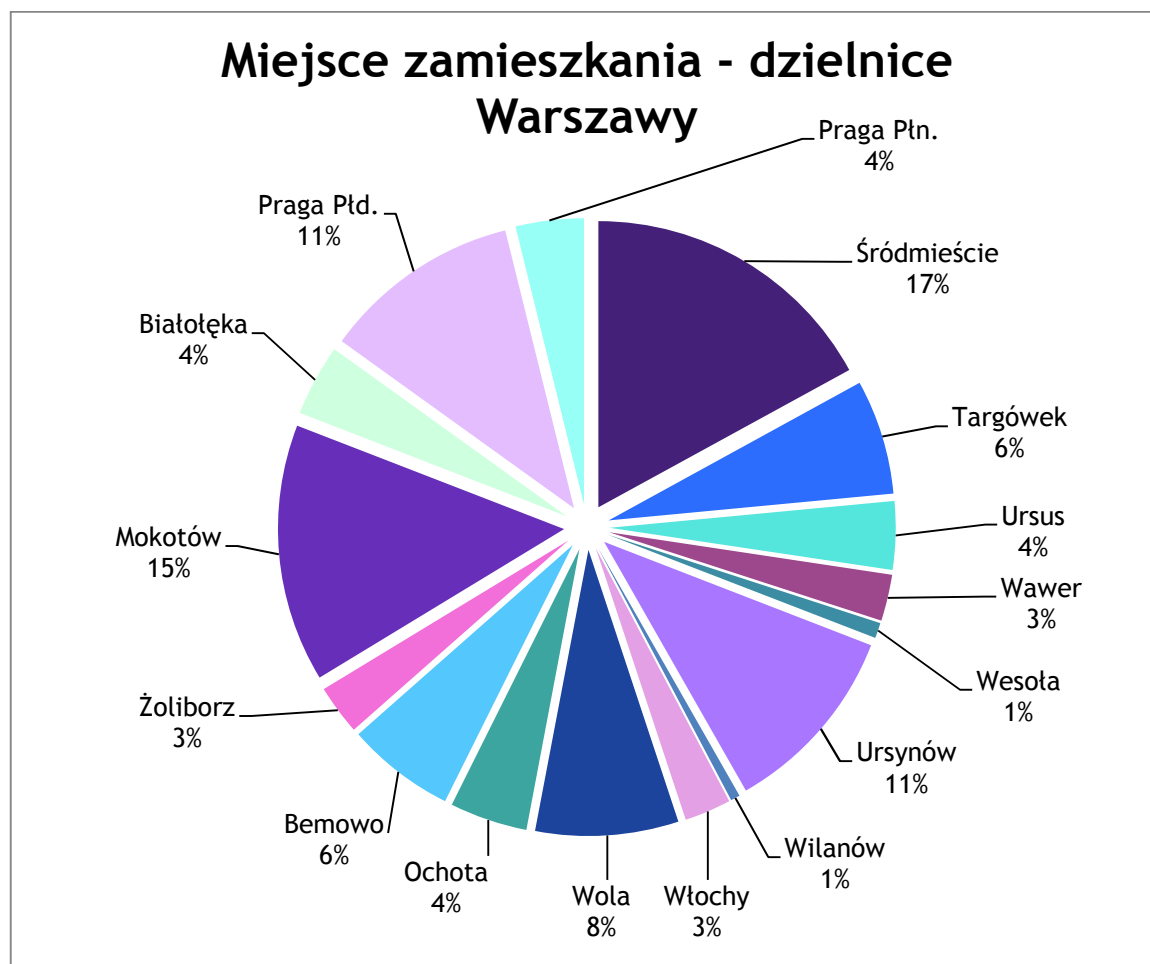
Jak widać, w tym roku na Pikniku gościliśmy głównie mieszkańców województwa mazowieckiego. Stanowili oni aż 92% naszych respondentów, co jest bardzo dużą zmianą w stosunku do roku poprzedniego, kiedy to województwo mazowieckie było reprezentowane przez 68,3% próby, a więc o 23,7 punktu procentowego mniej! Pozostałe województwa, prócz graniczących z mazowieckim warmińsko-mazurskim, lubelskim i łódzkim, które uzyskały po 1%, były w tym roku reprezentowane przez odsetki poniżej 1%, stąd na wykresie zgrupowano je w kategorii „pozostałe”.

W tym roku, nawet bardziej niż w poprzednim, Piknik okazał się być imprezą o zasięgu regionalnym. Tak duży spadek uczestnictwa osób z województw innych, niż mazowieckie, tłumaczyć można chyba przede wszystkim terminem tegorocznego Pikniku: odbywał się on 12 maja, w weekend pomiędzy kolejnymi egzaminami maturalnymi. Dla osób spoza mazowieckiego wybranie się na Piknik to kwestia dłuższej wyprawy, co w wypadku rodzin młodzieży w wieku maturalnym zostało naturalnie wykluczone w obliczu egzaminów w tygodniu następującym po Pikniku.

Niewykluczone, że w tym roku we znaki wszystkim osobom z dalszych miejscowości dała się pogoda - deszcz nie sprzyja podróży do Warszawy (z jej owianymi legendami korkami w czasie deszczu), a tym bardziej udziałowi w imprezie plenerowej. Nie bagatelizowalibyśmy więc ewentualnego wpływu czynników naturalnych na skład uczestników tegorocznego Pikniku.

Miejsce zamieszkania - dzielnice Warszawy

W Pikniku uczestniczyli mieszkańcy niemal wszystkich warszawskich dzielnic, z wyjątkiem Bielan. Ich rozkład wśród ankietowanych był bardzo zróżnicowany, co ilustruje poniższy wykres:

Wykres 3. Uczestnicy Pikniku według dzielnic Warszawy

Rozkład ten różni się nieco od zeszłorocznego. Przede wszystkim w tym roku największą część uczestników Pikniku stanowili mieszkańcy Śródmieścia (17%), na drugim miejscu zaś znaleźli się mieszkańcy Mokotowa (15%). Rok temu było dokładnie odwrotnie.

W tym roku pięć najliczniej reprezentowanych warszawskich dzielnic - Śródmieście, Mokotów, Praga Południe, Ursynów i Wola - stanowi aż 62% wszystkich uczestników Pikniku. Rok temu koncentrowały one jedynie 55% uczestników (przy czym zamiast Woli w skład tej piątki wchodził Targówek).

Coraz mniej jest zatem na Pikniku mieszkańców dzielnic nieco bardziej oddalonych od centrum, takich jak Targówek czy Bemowo. Podobnie jak w zeszłym roku, dzielnice peryferyjne, takie jak Wesola, uzyskały bardzo niskie odsetki. Wzrósł natomiast nieco udział w Pikniku mieszkańców Ursusa - w zeszłym roku stanowili oni 2,6% respondentów, w tym zaś już 4%.

Płeć

Rozkład procentowy płci uczestników Pikniku prezentuje poniższa tabela:

Płeć	2007	2008	2010	2011	2012
Kobiety	52,8	53,7	55,8	54,8	52,9%
Mężczyźni	47,2	46,3	44,2	45,2	47,1%

Tabela 3. Uczestnicy Pikniku według płci 2007-2012

Proporcje płci uczestników Pikniku pozostają od lat bardzo podobne. Co ciekawe, w tym roku najbardziej przypominają one proporcje z roku 2007. Przewaga kobiet nad mężczyznami wyniosła bowiem 5,8 punktu procentowego (nie zaś jak w latach 2008-2011 około 10 punktów).

Zawód i wykształcenie

Proporcje grup zawodowych wśród uczestników Pikniku Naukowego:

Wykonywany zawód	2007	2008	2010	2011	2012
Uczeń	26	34,7	32,70%	36,10%	35,95%
Student	18,8	14,5	13,00%	14,90%	13,78%
Pracownik naukowy	4,6	5,8	4,90%	4,20%	3,42%
Nauczyciel	6,5	4,2	5,30%	4,90%	7,12%
Pracownik usług/handlu	8,4	10,1	7,90%	5,70%	7,21%
Pracownik fizyczny	4,7	3,3	2,70%	2,40%	1,98%
Przedsiębiorca	4,1	5,2	4,90%	4,10%	4,23%
Wolny zawód	9,5	8,8	9,20%	8,70%	9,37%
Urzędnik	b.d.	b.d.	b.d.	11,30%	6,49%
Emeryt/rencista	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	9,10%
Inne	17,5		19,50%	7,70%	1,35%

Tabela 4. Udział procentowy przedstawicieli poszczególnych zawodów wśród uczestników Pikniku

Jak widać w powyższej tabeli, nadal najliczniej reprezentowaną wśród uczestników Pikniku kategorią zawodową są uczniowie i studenci - to odpowiednio aż 36 i 14 procent badanych. Obie kategorie zsumowane stanowią, podobnie jak rok temu, aż połowę respondentów. Nadal ważną grupę stanowią także nauczyciele i pracownicy naukowcy - razem tworzą oni ponad 10% naszej próby. Widać więc, że Piknik Naukowy jest imprezą, która przyciąga osoby związane, na różne sposoby, z procesem kształcenia i edukacji.

Niezwykle trafnym posunięciem okazało się dodanie do kafeterii odpowiedzi „emeryt/rencista”: wybrało ją aż 9,10% badanych, uszczuplając znacznie kategorię „inne”, która w stosunku do zeszłego roku straciła aż 6.3 punktu procentowego.

Można stwierdzić, że Piknik wciąż przyciąga osoby o naprawdę zróżnicowanym profilu zawodowym i wiekowym, a przy tym struktura ta od kilku lat pozostaje praktycznie niezmienna.

Struktura wykształcenia uczestników Pikniku

Wykształcenie	2007	2008	2010	2011	2012
Podstawowe	23,0%	34,6%	28,1%	29,6%	27,2%
Zawodowe	1,6%	1,5%	1,4%	1,5%	1,3%
Średnie	27,1%	25,8%	20,0%	21,0%	16,5%
Pomaturalne	9,0%	4,7%	8,0%	7,8%	6,7%
Wyższe	39,3%	33,4%	42,6%	40,2%	38,5%

Tabela 5. Uczestnicy Pikniku według wykształcenia 2007-2012

Podobnie jak rok temu, struktura wykształcenia ankietowanych jest związana z ich wiekiem. 88% z tych, którzy zadeklarowali wykształcenie podstawowe, to uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów - wybierający tę odpowiedź „na wyrost” z powodu braku odpowiedzi „brak wykształcenia” - i liceów.

Wykształceniem średnim legitymuje się 16,5% badanych - są to najczęściej (36%) osoby w wieku od 19 do 24 lat. 16% usytuowało się w przedziale 35-50 lat, a po 10% - w przedziałach 25-35 oraz 50-65 lat. 5% spośród tych, którzy posiadają wykształcenie średnie, to badani powyżej 65 roku życia.

Niewielki odsetek - **6,7%** - badanych to osoby z wykształceniem pomaturalnym. To przede wszystkim osoby w wieku 19-24 i 24-35 lat (61% wszystkich, którzy wybrali tę odpowiedź).

Osoby posiadające wykształcenie wyższe stanowią największą część naszej próby - aż **38,5%**.

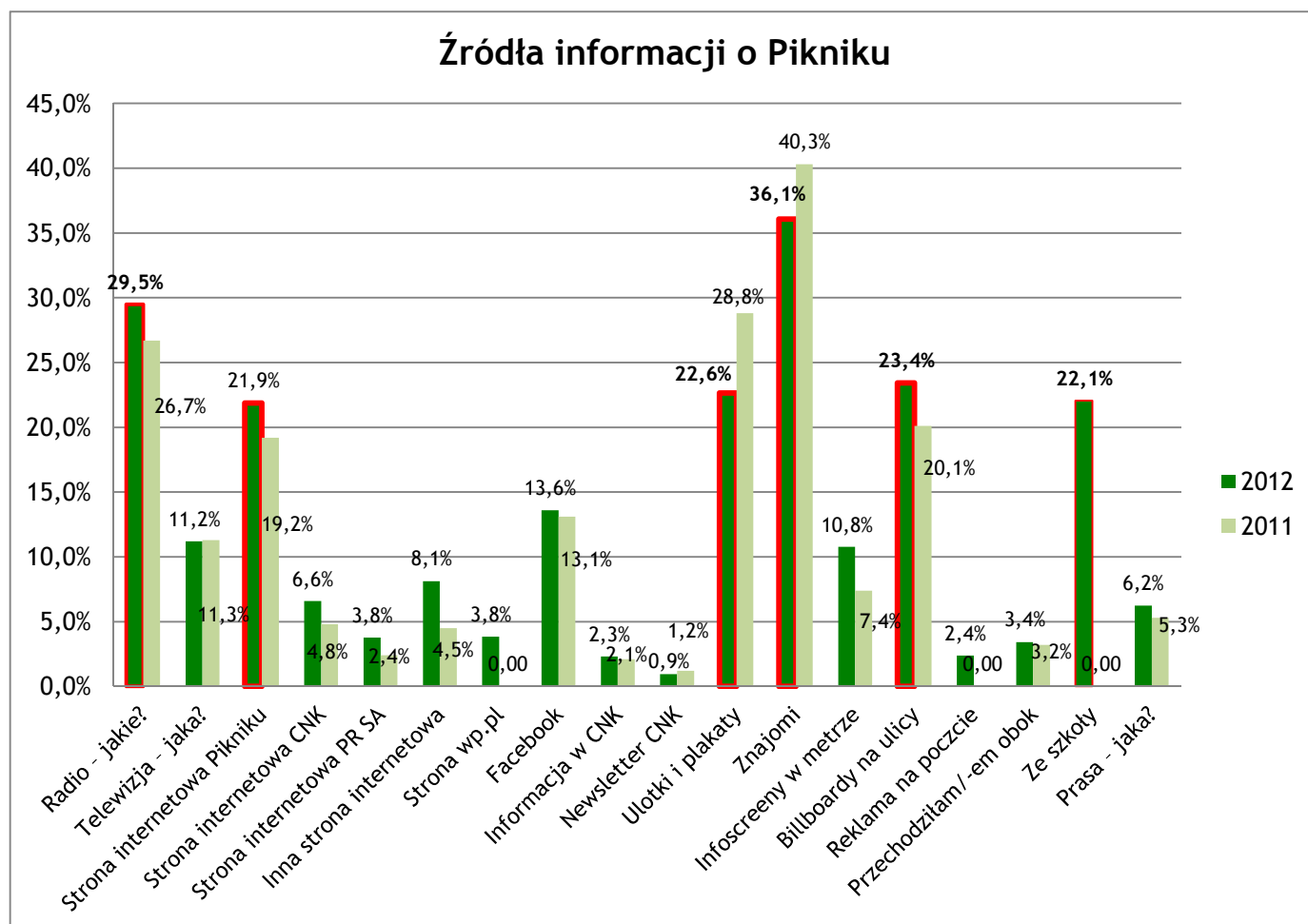
Problemem, podobnie jak w poprzednich latach, jest bardzo niewielka obecność na Pikniku osób z wykształceniem zawodowym: stanowią oni zaledwie **1,3%** uczestników Pikniku. Tak niski odsetek pokazuje, że akcja promocyjna, mimo wprowadzenia zmian takich jak umieszczanie reklamy w urzędach pocztowych, nadal nie trafia do osób o niższym wykształceniu. Skonstruowanie takiej kampanii, która dotarłaby do osób niezainteresowanych nauką i skutecznie zachęciła je do przybycia na Piknik, nadal pozostaje więc wyzwaniem otwartym i niespełnionym.

Źródła wiedzy i powody odwiedzenia Pikniku Naukowego

Pytając respondentów, skąd dowiedzieli się o Pikniku Naukowym, prosiliśmy ich, by zaznaczyli wszystkie formy promocji, z którymi się zetknęli. Najczęściej zaznaczali oni dwie odpowiedzi - prawdopodobnie były to formy promocji, które najbardziej zapadły im w pamięć. Wytłumaczeniem może być także fakt, że ponad połowa ankietowanych uczestniczyła w Pikniku po raz kolejny, i po ustaleniu daty tegorocznej edycji imprezy przestała poszukiwać informacji o niej.

Rozkład wypowiedzi ilustruje poniższy wykres. Przedstawia on procenty respondentów, które wybrały daną odpowiedź. Ponieważ można było zaznaczyć dowolną ilość tychże, procenty nie sumują się do stu. Na czerwono obwiedziono najpopularniejsze źródła informacji. Słupki ciemnozielone przedstawiają dane z tego roku, jasnozielone zaś - dane z roku 2011, można więc dokonywać porównań.

Najpopularniejszym źródłem wiedzy o Pikniku pozostają znajomi - takiej odpowiedzi udzieliło 36,1% respondentów, o 4,2 punktu procentowego mniej, niż rok temu.

Wykres 4. Źródła informacji o Pikniku

Ci, którzy dowiadywali się o Pikniku inną drogą, niż „poczta pantoflowa”, najczęściej stwierdzali, że informację o imprezie usłyszeli w radiu (29,5%, a więc o 2.8 punktu procentowego więcej, niż w zeszłym roku). 55% spośród nich dodało, że był to któryś z kanałów Polskiego Radia (najczęściej Program Trzeci - 50% wskazań). Zaledwie 6% z nich dowiedziało się o Pikniku z innych stacji, co dowodzi, że zaangażowanie wszystkich anten Polskiego Radia w promocję Pikniku jest słusznym posunięciem. Należy się także cieszyć, że

rozpoznawalność Polskiego Radia w związku z Piknikiem wzrasta, i w tym roku było ono źródłem wiedzy o imprezie dla niemal co trzeciego respondenta.

Spora część respondentów informacje o Pikniku zaczerpnęła z billboardów na ulicach (23,4%, o 3.3 punktu więcej niż w 2011), a także z ulotek i plakatów. Ta ostatnia odpowiedź, po gwałtownym wzroście do 28% w 2011, w tym roku powróciła do poziomu z 2010 roku, otrzymując 22,6% „głosów”.

W tym roku do kafeterii została dodana odpowiedź „ze szkoły”. Odsetek wyboru tejże - 22,1 % - wskazuje, że było to właściwe posunięcie, mimo faktu, że w tym roku odwiedziło Piknik nieco mniej uczniów, niż w 2011.

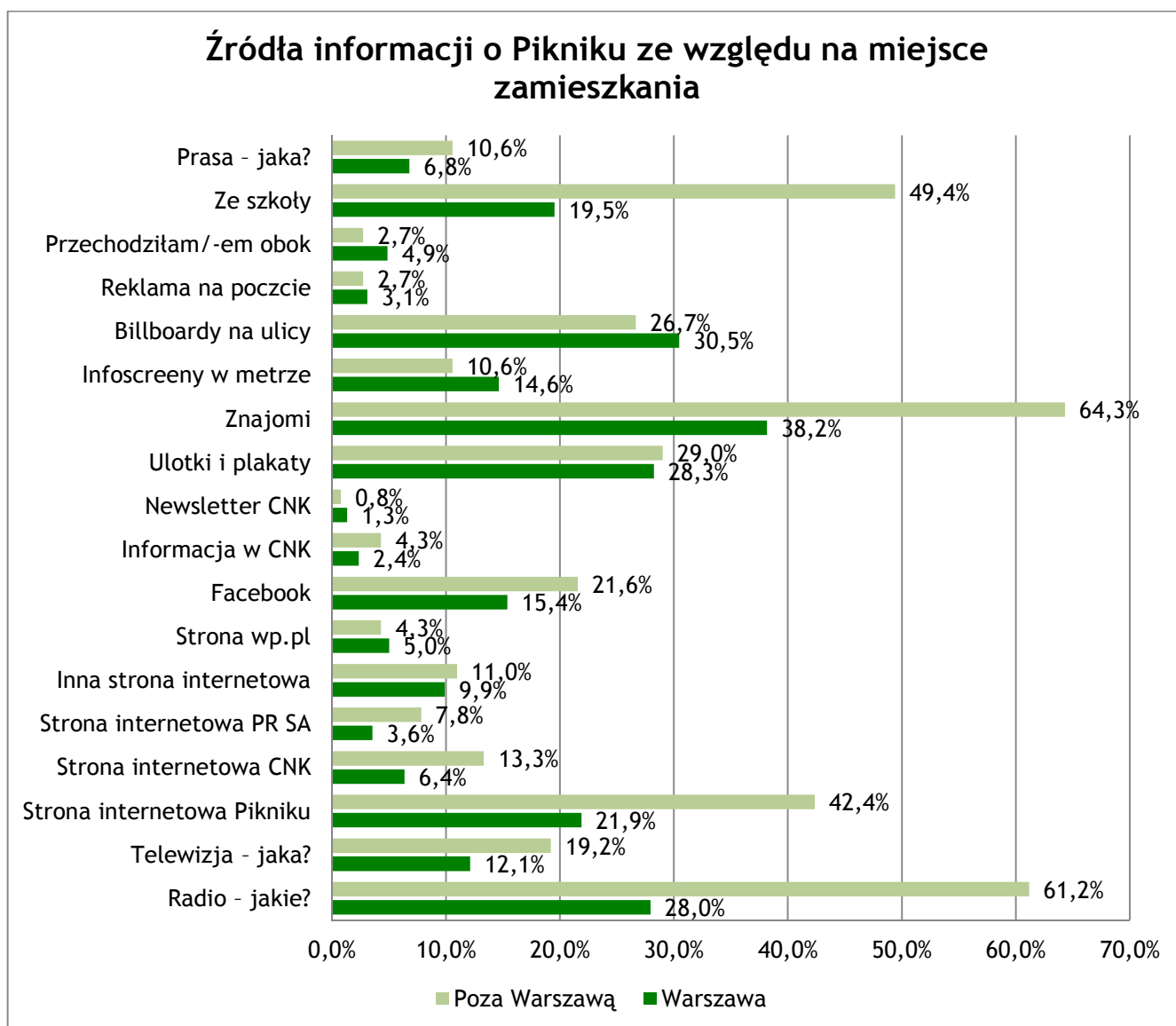
Na podobnym poziomie, co w zeszłym roku, utrzymują się źródła informacji takie jak strona Pikniku na Facebooku (13,6% w stosunku do 13,1 % w roku poprzednim), telewizja (11,2% w stosunku do 11,3%). Nieznacznie wzrósł odsetek osób, które informacji o imprezie poszukiwały na stronie internetowej Pikniku - w zeszłym roku było to 19.2%, w tym zaś - 21,9%. O 3.4 punkta procentowego wzrosła ilość respondentów, którzy dowiedzieli się o Pikniku z infoscreenów w metrze (10,8 %).

W dalszym ciągu niewiele osób dowiaduje się o Pikniku ze strony CNK (6.6%), strony internetowej Polskiego Radia (3,8%) czy z prasy (6.2%). Niezwykle niskie odsetki uzyskały odpowiedzi takie jak „informacja w CNK” (2,3%), newsletter CNK (0,9%), reklama na poczcie (2,4%).

Można wysunąć tezę, że w tym roku odwiedzający Piknik mniej aktywnie poszukiwali informacji o nim; dowiadawali się o imprezie raczej mimochodem, od innych osób, z radia, słuchając audycji, lub z billboardów/infoscreenów w metrze, ewentualnie od nauczycieli w szkole. Sądzymy jednak, że nie jest to powód do zmartwień: dane o tym, który raz goście Pikniku odwiedzają imprezę, pozwalają wysunąć hipotezę, że są to osoby, które decyzję o uczestnictwie w tegorocznej edycji podjęły już dawno, i otrzymana „mimochodem” informacja o jej terminie była jedyną informacją, której potrzebowali. To zjawisko z pewnością pozytywne, oznacza bowiem, że tworzy się stała grupa „odbiorców” Pikniku Naukowego, dla których jest on wydarzeniem ważnym, rozwijającym i interesującym, i który będą polecać „znajomym”.

Źródła wiedzy o Pikniku według miejsca zamieszkania

W tym roku miejsce zamieszkania (Warszawa/poza Warszawą) wyraźnie różnicowało korzystanie z niektórych źródeł informacji o Pikniku. Na poniższym wykresie słupki jasnozielone ilustrują wybory respondentów spoza Warszawy, zaś ciemnozielone - ze stolicy.

Wykres 5. Źródła informacji o Pikniku według miejsca zamieszkania

Znaczące różnice możemy odnotować zwłaszcza, jeśli chodzi o dowiadywanie się o imprezie **ze szkoły**: tam dowiedzieli się o Pikniku **49%** respondentów spoza Warszawy, a zaledwie **19,5%** mieszkających w stolicy.

Poza Warszawą dużo więcej respondentów dowiaduje się o Pikniku za pomocą **radio** - jest to aż **61,2%** ankietowanych, w stosunku do **28%**

mieszkających w stolicy. Różnica jest aż dwukrotna i utwierdza w przekonaniu, że angażowanie się Polskiego Radia w promocję Pikniku na swoich antenach jest właściwym posunięciem - jak widać, dzięki temu Piknik staje się wydarzeniem nie tylko warszawskim.

Dużo więcej uczestników tegorocznego Pikniku, którzy przyjechali spoza Warszawy, dowiedziało się o nim od swoich znajomych: było to aż 64% z nich, przy 38,2% ankietowanych mieszkających w stolicy.

Mieszkańcy miejscowości innych, niż Warszawa, częściej dowiadywali się o Pikniku z jego strony internetowej (42,4%) czy z Facebooka (21,6%), stron internetowych CNK (13,3%) oraz Polskiego Radia (7,8%). Z innych stron internetowych o Pikniku dowiedziało się 11%. To pokazuje, że uczestnicy imprezy spoza Warszawy poszukują informacji o Pikniku na własną rękę aktywniej niż ci ze stolicy. Z drugiej zaś strony, powyższy wykres pokazuje, że w ogóle różnego rodzaju działania promocyjne przyciągają w większej mierze osoby spoza Warszawy - co zdaje się potwierdzać tezę o istnieniu grupy stałych odbiorców Pikniku, która odwiedza go niezależnie od prowadzonej kampanii promocyjnej.

Przyczyny odwiedzenia Pikniku

W tym roku dane dotyczące przyczyn odwiedzenia Pikniku nie nastroją żadnych trudności w analizie, bowiem respondenci tym razem wzięli sobie do serca instrukcję przy pytaniu, proszącą, by zaznaczali wszystkie powody, dla których przyszli na Piknik. Średnio zaznaczali oni 4 odpowiedzi. Zaledwie 1% ankietowanych nie wybrał żadnej odpowiedzi, co jest znaczącym postępowaniem w stosunku do zeszłego roku (wówczas odpowiedzi nie udzieliło 16% ankietowanych).

Tabela przedstawia procent wskazań każdego z powodów w roku 2011 i 2012 (można było wybrać dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego procenty nie sumują się do 100). Druga kolumna ilustruje procent wskazań danego powodu jako najważniejszego - również w porównaniu lat 2011-2012 (tu można było wybrać tylko jedną odpowiedź, więc procenty sumują się do 100).

Przyczyna odwiedzenia Pikniku	% wskazań		Najważniejszy dla ...%	
	2011	2012	2011	2012
Chęć ciekawego spędzenia soboty	56,50%	49,02%	16,00%	2,80%
Chęć poszerzenia własnej wiedzy	50,90%	47,99%	20,70%	10,19%
Różnorodność tematyczna stanowisk	33,80%	39,45%	4,60%	5,60%
Uczestnictwo we wcześniejszych Piknikach	35,50%	36,89%	9,10%	8,96%
Lubię różne festyny, jarmarki, pikniki	27,30%	35,27%	4,30%	0,22%
Chęć przybliżenia dzieciom nauki	24,30%	28,10%	14,70%	18,59%
Wybraliśmy się tu całą rodziną	19,50%	21,43%	2,40%	3,14%
Pokazy na konkretnym stanowisku	20,10%	15,54%	3,20%	4,59%
Przyszedłem tu z ciekawości, nie miałem sprecyzowanych oczekiwań	15,80%	15,12%	4,10%	1,23%
Słucham jednego z programów Polskiego Radia i zaciekała mnie ta impreza	10,70%	13,15%	1,70%	6,49%
Uczestnictwo w innych imprezach organizowanych przez Centrum Nauki Kopernik	12,30%	12,38%	1,00%	3,25%
Dzieci namówiły mnie do przyścia	6,70%	11,70%	1,70%	2,13%
Wyjazd zorganizowany przez nauczyciela/uczelnię/pracodawcę etc.	6,90%	9,56%	2,00%	17,92%
Inne:	6,00%	8,71%	4,60%	5,15%
Udział w konkursie „Eksperymentuj z energią”	0,00%	8,45%	0,00%	1,12%
Przekonująca reklama	11,50%	7,94%	2,10%	0,67%
Mieszkam w pobliżu / przechodziłem przypadkiem	4,70%	5,21%	0,90%	2,13%

Tabela 6. Przyczyny odwiedzenia Pikniku 2011-2012

Blisko połowa uczestników Pikniku przyszła na niego, ponieważ chciała ciekawie spędzić sobotę (49,02%), jak również chciała poszerzyć własną wiedzę (47,99%). Należy odnotować spadek procentu wyborów tych odpowiedzi w stosunku do zeszłego roku - odpowiednio o 7.5 i 3 punkty procentowe. Zwiększyła się za to liczba ankietowanych, którzy wybrali się na Piknik ze względu na różnorodność tematyczną stanowisk - w tym roku było to 39,5% (o 5.5 punkta procentowego więcej, niż w 2011).

Ponad 1/3 respondentów (36,89%) przyszła na tegoroczny Piknik, ponieważ uczestniczyła już w jego poprzednich edycjach. Cieszy fakt, że procent wskazań dla tej odpowiedzi systematycznie wzrasta: w 2010 roku wyniósł 29%, w 2011 35,5%, a w tym już prawie 37%. 10% respondentów uznało również, że to ten powód jest najważniejszym spośród tych które sprawiły, że przyszli na Piknik.

Zwiększyła się także, i to znacznie, liczba respondentów, dla których jednym z powodów przyjscia na Piknik był fakt, że po prostu **lubią tego rodzaju imprezy, festyny i jarmarki** - w zeszłym roku tę odpowiedź wybrało 27,3% ankietowanych, w tym zaś już **35,3%** - nastąpił więc wzrost o 8 punktów procentowych. Może się on jednak wiązać z faktem, że w tym roku spora część odwiedzających Piknik prawdopodobnie wypełniała nasze ankiety po raz kolejny i pamiętała już, że należy wybierać więcej niż jedną odpowiedź. Trzeba bowiem zauważyć, że jedynie 0,22% uznało, że był to najważniejszy powód, dla którego przyszli na Piknik.

Spora część ankietowanych przyszła na Piknik ze względu na **pokazy na konkretnym stanowisku** - było to ponad 15% ankietowanych, w stosunku do 20% w zeszłym roku. Taki obrót sprawy może martwić, oznacza bowiem, że coraz mniej uczestników Pikniku planuje pobyt na nim wcześniej, zapoznając się z programem. Z drugiej strony, w 2010 roku tę odpowiedź wybrało 17% badanych, więc być może tendencja ta nie jest trwała, lecz fluktuuje zależnie od tego, co o Pikniku usłyszą jego potencjalni uczestnicy jeszcze przed imprezą.

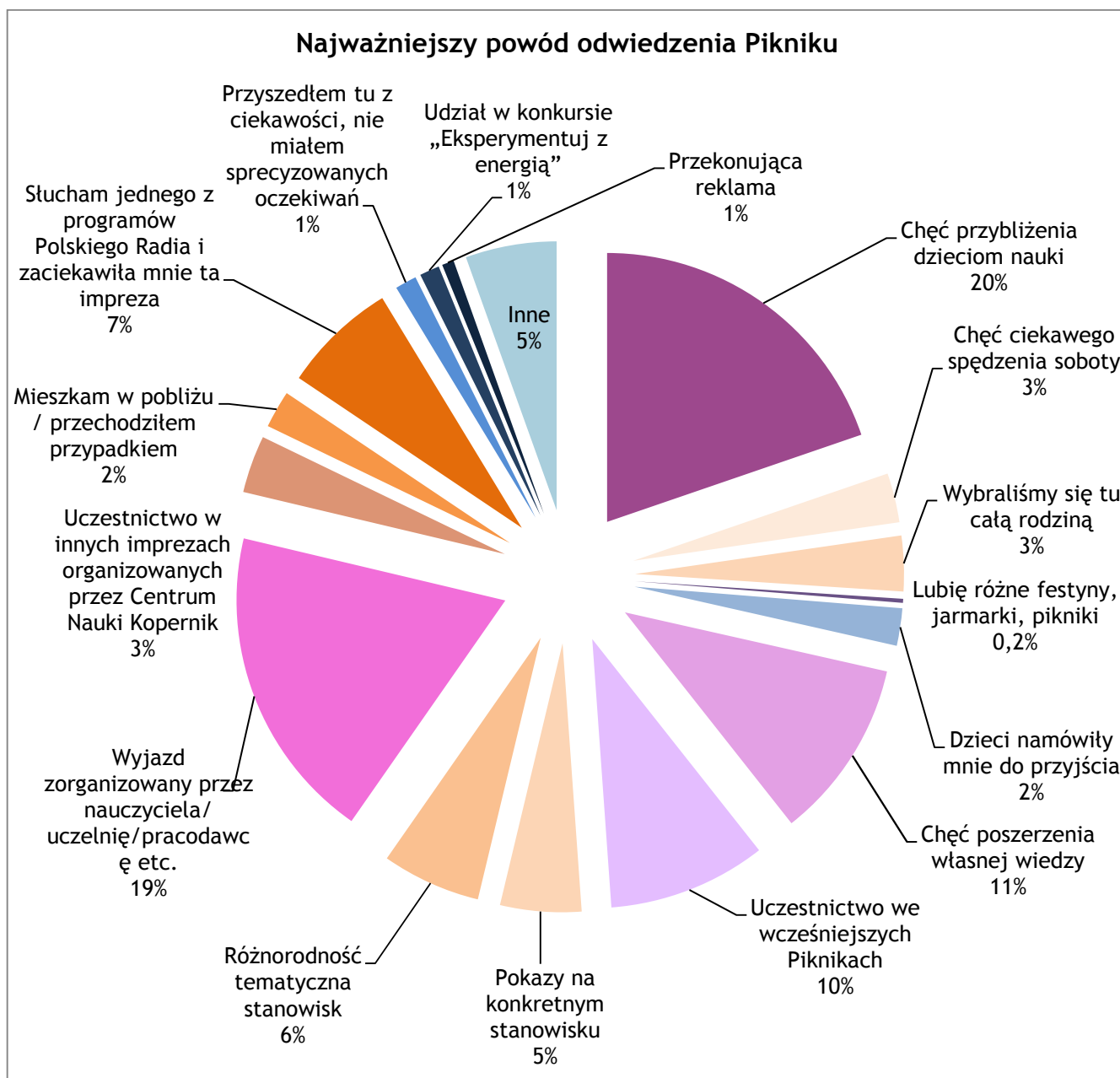
Podobnie jak w zeszłym roku, 15% ankietowanych przyszło na Piknik bez sprecyzowanych wcześniej oczekiwań, kierując się zwykłą ciekawością.

Najważniejsze przyczyny odwiedzenia Pikniku

Co ciekawe i warte dużej uwagi, w tym roku powody uznawane za najważniejsze nie są tymi, które wybierano ogólnie najczęściej. Za najważniejszy powód uznano **chęć przybliżenia dzieciom nauki** - tę odpowiedź wybrało 18,6% respondentów. Rok temu opcja ta uplasowała się na drugiej pozycji w rankingu najważniejszych powodów przybycia na Piknik. W tym roku drugą lokatę zdobył **wyjazd organizowany przez nauczyciela/uczelnię/pracodawcę etc.**, wybrany jako najważniejszy przez 17,9% ankietowanych. W zeszłym roku powód ten za najistotniejszy uznało zaledwie 2%! Czym można tłumaczyć tak duży wzrost? Być może faktem, że ten rok szkolny był rokiem „boomu” wycieczkowego w samym Centrum Nauki Kopernik, i trend ten przełożył się także na Piknik.

Martwić może drastyczny spadek wyboru odpowiedzi „**chęć poszerzenia własnej wiedzy**” jako najważniejszej przyczyny przybycia na Piknik. W 2011 roku za taki uznała go 1/5 respondentów, w tym zaś zaledwie 1/10 (dokładnie 11%). Można to wiązać z faktem, że blisko 1/5 respondentów znalazła się na Pikniku w związku z wycieczką, stąd więc, być może, nastawienie badanych bardziej na edukację dzieci niż swoją własną.

Rozkład najważniejszych przyczyn odwiedzenia Pikniku obrazuje poniższy wykres:

Wykres 6. Najważniejszy powód odwiedzenia Pikniku

Przyczyna uczestnictwa w Pikniku a miejsce zamieszkania

Inaczej niż rok temu, tym razem odnotowaliśmy dość znaczące różnice w przyczynach uczestnictwa w Pikniku ze względu na miejsce zamieszkania. Różnice między Warszawiakami i osobami spoza miasta rzadko spadały w tym roku poniżej 5 punktów procentowych, a często były o wiele większe.

Osoby mieszkające poza Warszawą dużo częściej stwierdzały, że na przybycie na Piknik miało wpływ ich **wcześniejsze uczestnictwo w imprezach organizowanych przez CNK**: tę odpowiedź wybrało aż **87,8%** respondentów spoza Warszawy, w stosunku do 50% badanych ze stolicy. Różnica wynosi więc 37 punktów procentowych! Również **różnorodność tematyczna stanowisk** okazała się być dużo ważniejsza dla osób spoza stolicy - wybrało ją tam **85,5%** ankietowanych, w stosunku do 52,7% Warszawiaków.

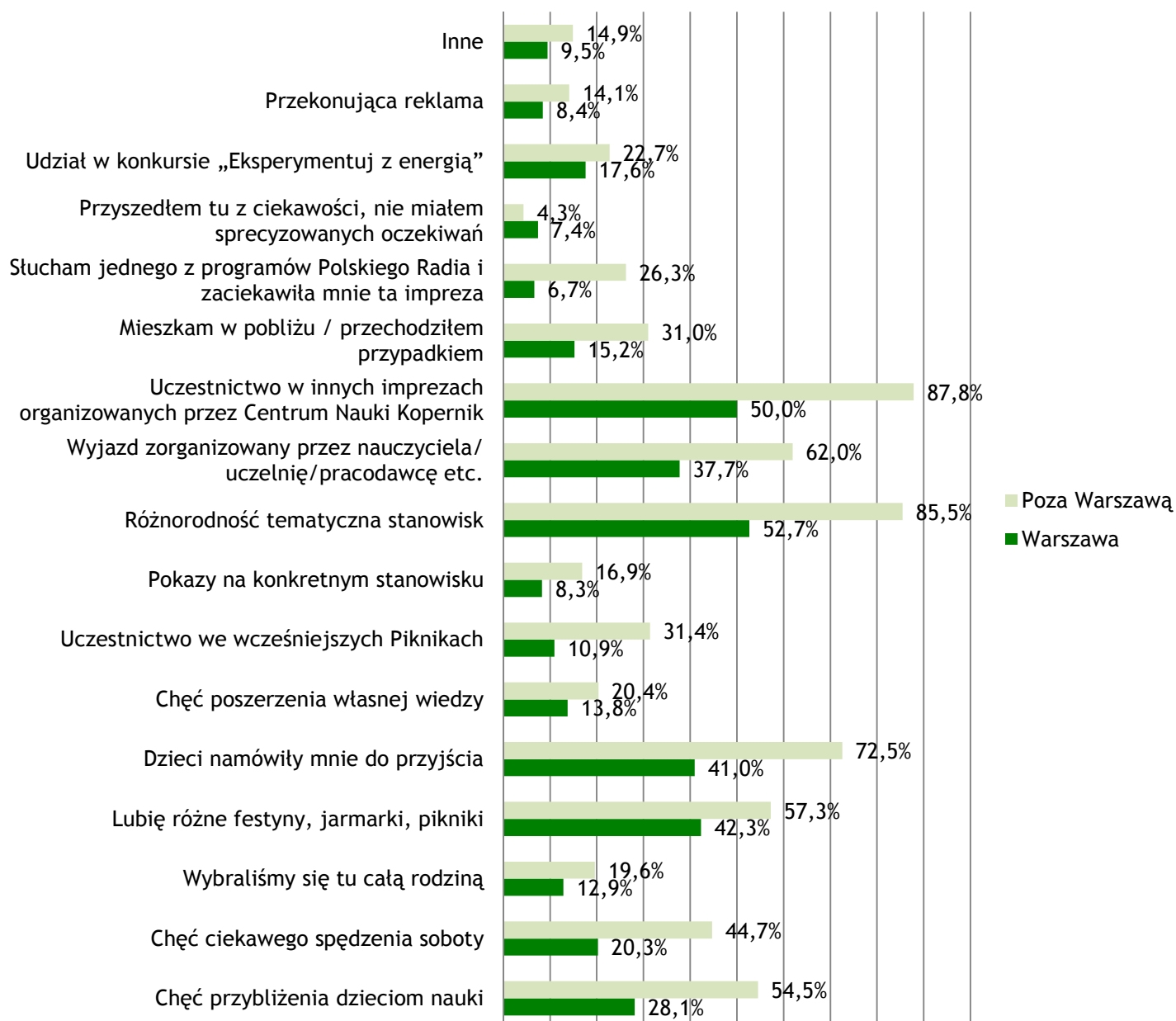
Istotną rozbieżność dostrzeżemy także w wypadku odpowiedzi „**dzieci namówiły mnie do przyjscia**”. Wybrało ją 41% Warszawiaków, a wśród mieszkających poza stolicą odsetek ten wyniósł aż **72,5%**. Również sama **chęć przybliżenia dzieciom nauki** okazała się być ważniejsza dla osób spoza Warszawy - **54,5%** - niż dla mieszkańców stolicy - **28,1%**. Częściej chcieli oni również **w ciekawy sposób spędzić sobotę** - tę odpowiedź wybrało 47,7% badanych spoza Warszawy w stosunku do 20,3% Warszawiaków. Wszystko to wiązać się może z faktem, że bardzo dużą część uczestników Pikniku stanowią uczniowie, dowiadujący się o nim w szkołach - co, jak wiemy, częściej ma miejsce poza Warszawą - i prawdopodobnie namawiający rodziców do odwiedzenia imprezy.

Co może wydać się zaskakujące, aż **31%** badanych spoza Warszawy stwierdziło, że przyszło na Piknik, ponieważ **mieszka w pobliżu/przechodziło przypadkiem**, podczas gdy odpowiedź tę wybrało jedynie 15% mieszkańców stolicy. Sądzę jednak, że taki wynik nie powinien dziwić, jeśli weźmiemy pod uwagę rodziny wybierające się na wycieczkę do Warszawy i rzeczywiście przypadkiem trafiające na Piknik. Wynik taki jak ten wskazuje, że w przyszłości należałoby oddzielić w kafeterii „mieszkanie w pobliżu” od „przechodzenia

przypadkiem”, mogą się one bowiem odnosić do zupełnie rozłącznych grup respondentów.

Pytanie o przyczyny przybycia na Piknik potwierdza także, że Polskie Radio ma dużo większą „siłę przebicia” poza Warszawą: osoby tam mieszkające **czterokrotnie częściej** niż Warszawiacy stwierdzały, że do przyścia na Piknik skłoniła je usłyszana w PR audycja.

Przyczyna uczestnictwa w Pikniku a miejsce zamieszkania

Wykres 7. Przyczyny odwiedzenia Pikniku według miejsca zamieszkania

Ile razy na Pikniku?

Poprosiliśmy uczestników tegorocznego Pikniku, by powiedzieli nam, czy jest to pierwszy Piknik, na który przyszli, czy może kolejny. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniższa tabela:

Odpowiedzi	2007	2008	2010	2011	2012
Pierwszy raz	45,0%	50,5%	47,7%	41,3%	46,1%
Drugi i kolejny raz	55,0%	49,5%	52,3%	58,7%	53,9%

Tabela 7. Uczestnictwo w Pikniku - po raz pierwszy i kolejny w procentach

Jak się okazuje, większość uczestników tegorocznego Pikniku to osoby, które uczestniczyły w poprzednich edycjach. Proporcje zmieniły się jednak w porównaniu do zeszłego roku: wzrosła liczba piknikowych „nowicjuszy” - było to 46% badanych, w stosunku do 41% w zeszłym roku. Ci, którzy na Pikniku zjawili się po raz kolejny, stanowili 53,9% ankietowanych, w stosunku do 58,7% w 2011. Tym samym tegoroczna edycja Pikniku przerwała widoczną w powyższej tabeli tendencję spadkową odsetka osób po raz pierwszy uczestniczących w tej imprezie.

Kolejna tabela pokazuje, jaki procent uczestników tegorocznej edycji PN było na nim po raz pierwszy, drugi, trzeci etc.

Który raz na Pikniku?	2007	2008	2010	2011	2012
1	45,0%	50,5%	47,7%	41,3%	46,1%
2	23,3%	18,2%	19,1%	19,0%	19,8%
3	13,5%	13,3%	14,1%	15,8%	13,2%
4	6,2%	6,7%	7,6%	7,4%	6,9%
5	2,9%	3,1%	4,7%	5,2%	5,1%
6	1,0%	1,2%	0,2%	1,7%	1,9%
7 i więcej	8,0%	3,4%	5,3%	6,7%	5,4%

Tabela 8. Procentowy udział osób odwiedzających Piknik wielokrotnie

Jak widać, wśród osób uczestniczących w Pikniku po raz kolejny, najwięcej jest tych, którzy przyszli po raz drugi - stanowią oni 19,8% badanych. 13,2% było na Pikniku po raz trzeci, 7% po raz czwarty, 5% po raz piąty, a 2% - po raz szósty. Co ciekawe, ponad 5% ankietowanych było na Pikniku siedem lub więcej razy, czyli na prawie połowie edycji. Wyniki te pokazują, że jest pewna grupa wiernych uczestników Pikniku, odwiedzających go rokrocznie już od dłuższego czasu, ale zarazem co roku przybywają nowe osoby, które później

także wracają na kolejne edycje. Niewątpliwie świadczy to o tym, że Piknik jest wydarzeniem rozpoznawalnym nie tylko wśród najwierniejszych fanów, a przede wszystkim o tym, że co roku jest w stanie zaproponować swoim uczestnikom coś, co sprawia, że wracają na kolejne Pikniki.

Porównanie Pikników

Osoby, które uczestniczyły w Pikniku po raz kolejny, poprosiliśmy, by porównały tegoroczną edycję z ostatnią, na której byli.

Ocena tegorocznego Pikniku Naukowego	2007	2008	2010	2011	2012
Dużo bardziej interesujący	11,10	11,10	11,5	9,6	11,3%
Bardziej interesujący	36,40	33,30	25,3	34,7	26,4%
Tak samo interesujący	34,20	38,90	50,6	44,4	44,3%
Mniej interesujący	10,20	6,80	7,50	8	12,3%
Dużo mniej interesujący	b.d.	b.d.	1,1	3,2	0,9%
Trudno powiedzieć	8,30	9,90	4	0,1	3,8%

Tabela 9. Ocena 16. Pikniku Naukowego na tle poprzednich Pikników

44,3% ankietowanych stwierdziło, że tegoroczny Piknik jest tak samo interesujący, jak ten, w którym ostatnio uczestniczyli. Rok temu takiej odpowiedzi udzieliła również prawie połowa ankietowanych - 44,4%.

Kolejne 26,4% badanych stwierdziło, że tegoroczny Piknik jest bardziej interesujący, niż poprzedni, w którym brali udział. Odpowiedź tę wybrało o 8 punktów procentowych mniej respondentów, niż rok temu.

11,3% było w tym roku zdania, że Piknik jest dużo bardziej interesujący niż poprzednio. To odsetek wyższy od zeszłorocznego o 1,7 punktu procentowego.

Zaledwie 0,9% ankietowanych stwierdziło, że tegoroczna edycja Pikniku była dużo mniej interesująca, niż poprzednia, w której brali udział. Przypomnijmy, że w roku 2011 takiej odpowiedzi udzieliło 3,2% badanych.

12,3% respondentów uznało, że w tym roku Piknik był mniej interesujący niż ostatnim razem, kiedy brali w nim udział. Rok temu odsetek osób, które tak uważały, wynosił 8%.

Większość osób, które zajęły konkretne stanowisko, uważa, że 16. Piknik Naukowy jest tak samo interesujący, jak poprzedni, w którym uczestniczyli, a spora część uznała go za nawet bardziej interesujący. Oznacza to, że Piknik

jest doceniany przez swoich uczestników i wciąż jest w stanie proponować im nowe, interesujące zagadnienia.

Oceny Pikniku Naukowego

Badania przeprowadzane podczas Pikniku Naukowego mają na celu, prócz określenia profilu socjodemograficznego uczestników, również poznanie ich opinii na temat programu, kwestii organizacyjnych czy też kontaktu z osobami organizującymi Piknik i pracującymi na poszczególnych stanowiskach. Chcemy również dowiedzieć się, czy i jak Piknik wpływa na opinie, poglądy i postawy swoich uczestników wobec nauki i jej roli w społeczeństwie.

Ogólna ocena Pikniku

Aby uzyskać od respondentów ocenę Pikniku, zadajemy im pytania bezpośrednie o konkretne elementy, takie jak dobór pokazów, rozmieszczenie stanowisk czy program, o ewentualne niedociągnięcia i postulowane zmiany. Pośrednio miarodajne są także odpowiedzi na pytania o to, czy uczestnicy zamierzają w przyszłym roku odwiedzić Piknik, oraz ile czasu przewidzieli na Piknik w tym roku.

Poszczególne elementy Pikniku były oceniane przez jego uczestników w pięciostopniowej skali, gdzie 1 było oceną najgorszą, a 5 najlepszą. Poniższa tabela przedstawia średnie oceny tych elementów:

Element	Średnia ocena
Dobór pokazów	4,13
Rozmieszczenie stanowisk	3,63
Pokazy na scenie	4,74
Materiały informacyjne	4,35
Fachowość obsługi informacyjnej	4,57
Program	4,37

Tabela 10. Średnie oceny elementów Pikniku

Tabela pokazuje, że generalnie uczestnicy Pikniku oceniają go dobrze - z tendencją do „bardzo dobrze”. 5 z 6 elementów zostało ocenionych powyżej 4. Jedynym elementem, który uzyskał ocenę poniżej ogólnej średniej, jest **rozmieszczenie stanowisk**. Uzyskało ono średnią ocenę 3,63 i wypada zaznaczyć, że jest to kwestia oceniana najniżej już trzeci rok z rzędu.

Porównanie z latami wcześniejszymi

W latach 2010-2012 zastosowano krótszą skalę oceny poszczególnych elementów, niż w latach 2006-2009. Obecnie używana skala jest pięciostopniowa, poprzednia zaś była sześciostopniowa. Zmiana była podyktowana chęcią „wyostrenia” odpowiedzi respondentów, którzy mając do dyspozycji skalę o parzystej liczbie stopni, manifestują zwykle żal, że nie ma możliwości zaznaczenia opcji „środkowej”. Skala pięciostopniowa zdaje się więc być daleko bardziej odpowiednia dla naszej grupy badanej.

Choć używane skale różniły się między sobą, możemy dokonać porównania ocen dokonanych przy ich pomocy - służą temu przeliczenia procentowe, pokazujące, jaki procent oceny maksymalnej uzyskał dany element.

Porównanie wyników tegorocznych z latami poprzednimi ilustruje poniższa tabela:

Element	2007	2008	2010	2011	2012
Dobór pokazów	4,8	4,8	4,2	4,2	4,13
% oceny maksymalnej	80	80	84	84	83%

Rozmieszczenie stanowisk	4,5	4,5	3,6	3,5	3,63
% oceny maksymalnej	75	75	72	70	73%

Pokazy na scenie	4	4,2	4,4	3,7	4,74
% oceny maksymalnej	67	70	88	74	95%

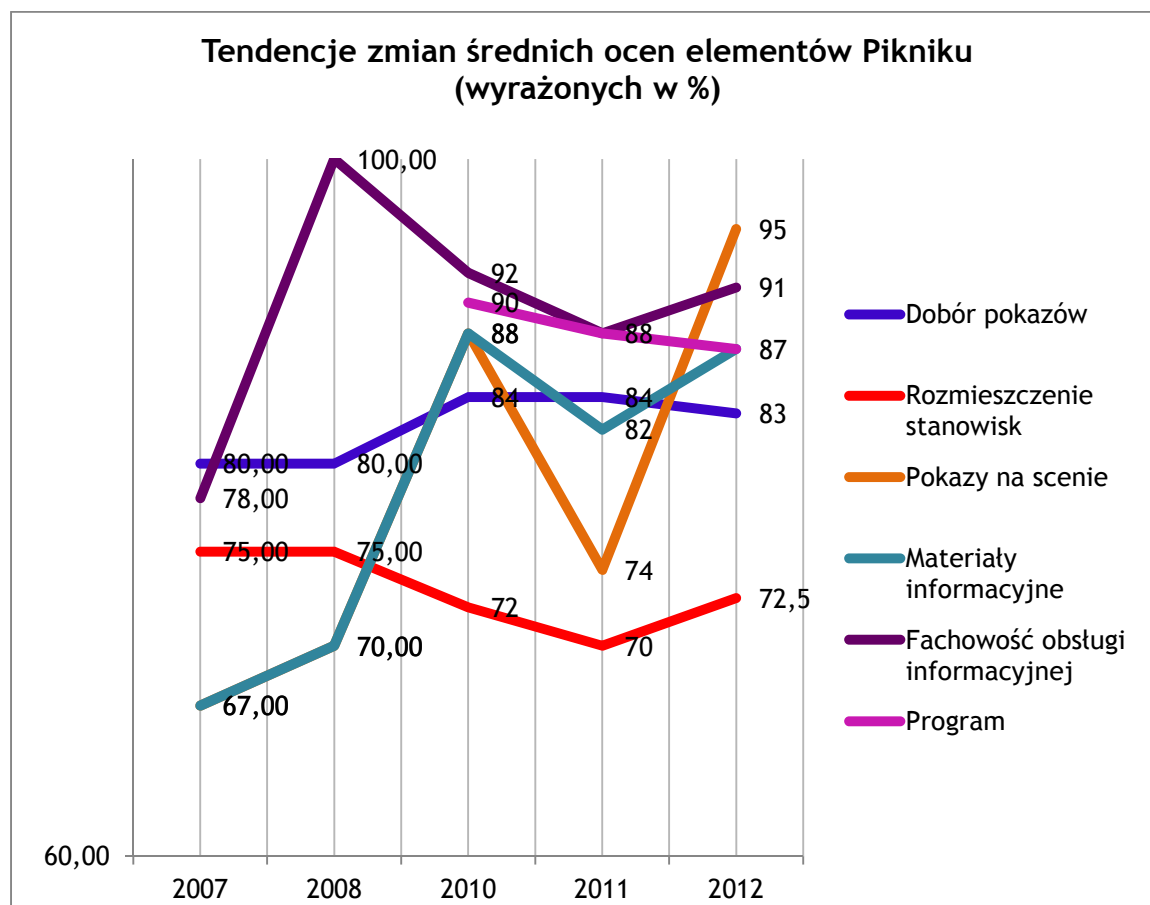
Materiały informacyjne	4	4,2	4,4	4,1	4,35
% oceny maksymalnej	67	70	88	82	87%

Fachowość obsługi informacyjnej	4,7	5	4,6	4,4	4,57
% oceny maksymalnej	78	100	92	88	91%

Program	b.d	b.d	4,5	4,4	4,37
% oceny maksymalnej	b.d.	b.d.	90	88	87%

Tabela 11. Ocena poszczególnych elementów Pikniku na przestrzeni lat 2006-2011

Tendencje zmian ocen poszczególnych elementów ilustruje zaś poniższy wykres:

Wykres 8. Tendencje zmian średnich ocen elementów Pikniku w procentach

Elementem, który notuje niewielką tendencję spadkową w ocenach, jest program. Jest to jednak spadek o 0.3 w ocenie (lub o 1% w procentach). Podobnie minimalny spadek oceny mamy w przypadku doboru pokazów - z oceny 4.2 na 4.13 (lub z 84% na 83%). Zmiany te są tak kosmetyczne, że nie sądzimy, by stanowiły powód do zmartwień. Rozmieszczenie stanowisk, oceniane tak negatywnie, w dłuższej perspektywie okazuje się być oceniane lepiej, niż w poprzednich latach. Należy jednak pamiętać, że nadal oceny te utrzymują się na niskim poziomie, i pozostaje to kwestią, w której najwięcej można poprawić.

Spory wzrost oceny od zeszłego roku zyskały pokazy na scenie - w 2011 ocenione na 3.7, a w tym roku aż na 4.7, stając się tym samym najwyżej ocenianym elementem Pikniku. Lepiej oceniono w tym roku również materiały

informacyjne (4.35 w porównaniu do 4.1) oraz fachowość obsługi informacyjnej (4.57 w porównaniu do 4.4).

Niedociągnięcia

Aby dowiedzieć się, czy nasi respondenci sądzą, że na Pikniku zdarzyły się jakieś niedociągnięcia, poprosiliśmy ich o ustosunkowanie się do szeregu negatywnych stwierdzeń. Technika ta została wybrana, ponieważ ludzie w ogólności przejawiają tendencję do zgadzania się ze stwierdzeniami pozytywnymi i rzadko sami wyrażają negatywne opinie o przedmiocie wywiadu, o ile nie są czymś szczególnie zirytowani. Ten moduł ankiety pozwolił im na wyrażenie ewentualnych zastrzeżeń czy negatywnych opinii, nie powodując przy tym dyskomfortu psychicznego. Lista możliwych odpowiedzi została opracowana po analizie odpowiedzi udzielanych w pytaniu otwartym we wcześniejszych edycjach badania.

Poniższa tabela przedstawia tego - i zeszłoroczne wyniki:

Stwierdzenie	% odpowiedzi TAK		% odpowiedzi NIE		Brak odpowiedzi	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Wiele pokazów było niezrozumiałych lub nudnych	10,90	7,28%	87,3	89,20%	1,8	2,11%
Miałem problemy ze znalezieniem stanowiska, które mnie interesowało	29,50	22,30%	70,5	74,18%		2,11%
W poznawaniu prezentowanych stanowisk przeszkadzało mi nagłośnienie ze sceny	31,30	34,04%	68,7	62,21%		2,35%
Mogłem bez problemów obserwować prezentację interesujących mnie stanowisk	46,20	47,42%	53,8	49,06%		2,11%
Nie żałuję - cieszę się, że zdecydowałem się przyjść na Piknik	85,50	85,92%	14,2	10,56%	0,3	2,11%
Niedobre umiejscowienie sceny	16,20	14,55%	76,1	79,34%	7,7	4,69%

Tabela 12. Ocena poszczególnych elementów Pikniku na przestrzeni lat 2006-2011

Na podstawie powyższych odpowiedzi można powiedzieć, że pogorszeniu uległy w zasadzie tylko dwie kwestie. Na tegorocznym Pikniku **nagłośnie** ze **sceny przeszkadzało** w poznawaniu prezentowanych stanowisk **34,04%** badanych, podczas gdy rok temu z takim stwierdzeniem zgodziło się 31,3% ankietowanych.

Nieco większy odsetek respondentów stwierdził również w tym roku, że miał **problemy z obserwowaniem prezentacji stanowisk**, które go interesowały - **47,4%** w stosunku do 46,2. Wzrost ten jest minimalny, jednak wydaje się, że jest to kwestia istotna, bowiem zgodność respondentów z tym stwierdzeniem utrzymuje się od kilku lat na poziomie ok. 50%, co oznacza, że blisko połowa z nich napotyka na problemy uniemożliwiające im oglądanie prezentacji stanowisk, które ich interesują. Sądzymy, że jest to związane z kwestiami organizacji przestrzennej - niejednokrotnie przy stanowisku jest zbyt wiele osób, by wszyscy mogli komfortowo obejrzeć dane doświadczenie czy zjawisko. Dotyczy to zwłaszcza stanowisk popularnych, prezentujących doświadczenia widowiskowe, takich jak namiot Wydziału Chemii UW, Discovery Channel, czy też przestrzeń zagospodarowywana przez CNK. Trudno jednak stwierdzić, jak możnaby ewentualnie poprawić ten aspekt organizacji.

Cieszy fakt, że w tym roku mniej respondentów czuło, że trafiło na pokazy niezrozumiałe lub nudne. Z tym stwierdzeniem zgodziło się tylko 7,2% badanych - o 3,7 punkta procentowego mniej, niż rok temu. Znacznie spadł też odsetek osób, które miały problemy ze znalezieniem interesującego je stanowiska: w tym roku było to 22,3%, a więc o 7,2 punkta procentowego mniej, niż na poprzednim Pikniku. Poprawę tę wiązalibyśmy z lepszymi niż w zeszłym roku ocenami materiałów informacyjnych oraz obsługi informacyjnej, opisywanymi wyżej.

Zmniejszyła się także liczba badanych, według których scena była źle umiejscowiona. Rok temu z takim stwierdzeniem zgadzało się 16,2%, w tym zaś - 14,55%. Różnicę wyraźniej widać wśród tych, którzy nie zgodzili się z tym stwierdzeniem: w 2011 roku było to 76,1%, w tym zaś już 79,3% ankietowanych.

Odsetek osób zgadzających się ze stwierdzeniem „Nie żałuję - cieszę się, że zdecydowałem się przyjść na Piknik” nie zmienił się znacząco od zeszłego

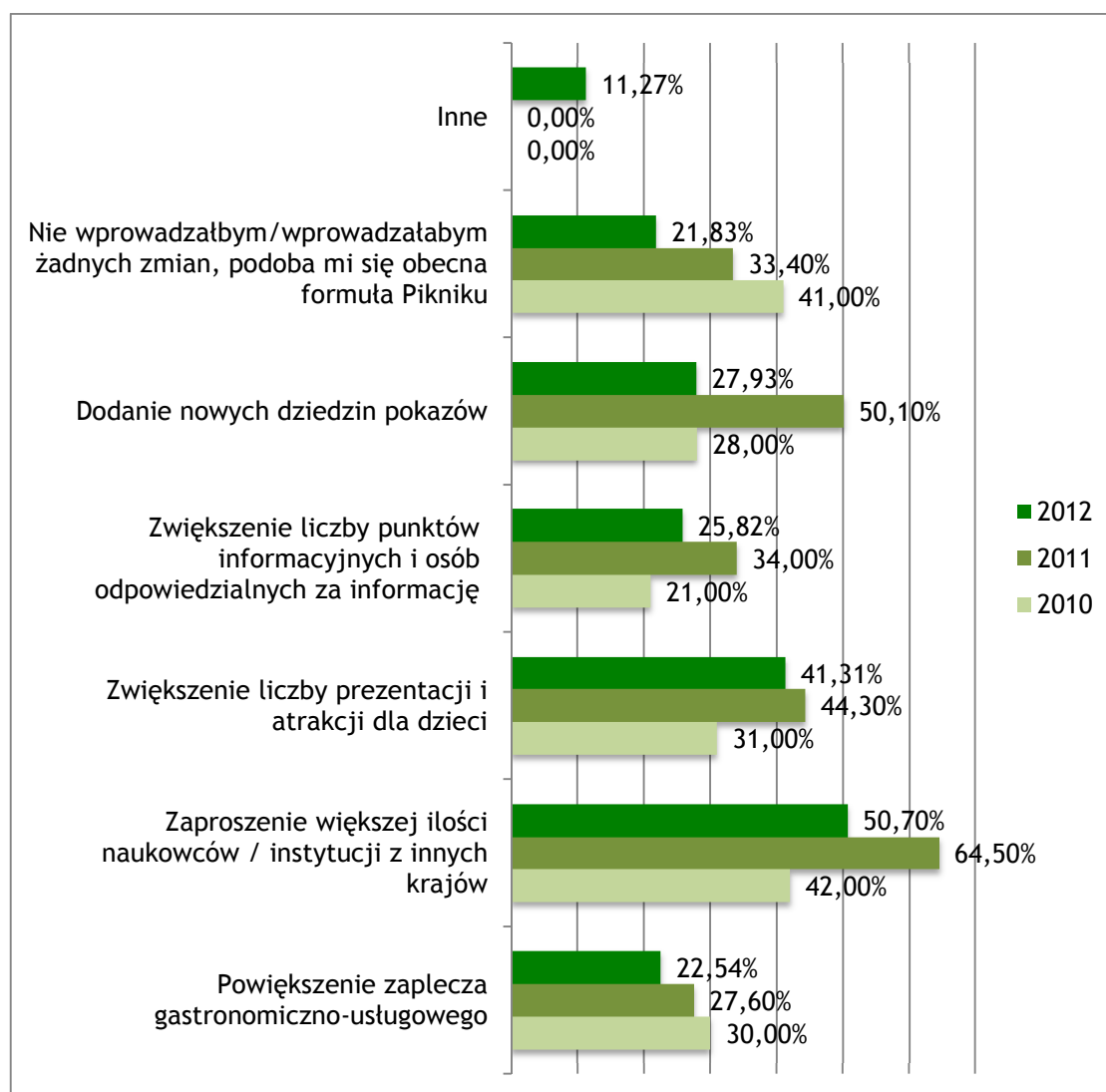
roku, pozostając na poziomie 85%. Mniej za to respondentów, którzy by się z nim nie zgadzali - jest to 10,5% z nich, podczas gdy w 2011 roku było to 14,2%.

Należy pamiętać, że w roku 2011 ankietowani częściej zgadzali się ze stwierdzeniami dotyczącymi niedociągnięć zawartymi w tabeli. Brak dalszego pogłębiania się takich opinii cieszy, trzeba jednak wciąż za punkt odniesienia obierać dobre opinie, osiągnięte w ogólnie wysoko ocenianym roku 2010.

Postulowane zmiany

Pytamy respondentów nie tylko o to, co im się nie podobało, lecz także o to, co chcieliby w Pikniku zmienić.

Postulaty te ilustruje poniższy wykres:

Wykres 9. Postulowane zmiany w Pikniku

Jak widać, większość wyników różni się od zeszłorocznych o ok. 10 punktów procentowych. Nie są to więc różnice tak głębokie, jak między danymi z roku 2010 a tymi z 2011 - wynosiły wówczas nawet 20 punktów procentowych.

Co ciekawe, systematycznie spada odsetek osób, które stwierdzają, że nie chciałyby wprowadzać żadnych zmian w Pikniku: w tym roku była to tylko 1/5 ankietowanych (21,8%) w stosunku do aż 2/5 (41%) w roku 2010! Nie sądzimy jednak, by wynikało to z pogarszającej się jakości samej imprezy. Wydaje nam się raczej, że taka tendencja spowodowana jest faktem, że ponad połowa badanych była w tym roku na Pikniku po raz któryś z kolei, i w związku z tym ma więcej przemyśleń na jego temat, niż osoby odwiedzające go po raz pierwszy. Podobne zjawisko obserwujemy również w CNK podczas badania satysfakcji zwiedzających - im więcej razy respondent był w CNK, tym ciekawsze i bardziej rozwinięte były jego komentarze i postulaty zmian. Nie świadczy to jednak na niekorzyść instytucji, czy w tym wypadku, Pikniku, a wręcz przeciwnie - jest dowodem na to, że stała grupa odbiorców, jaką zgromadziła ta impreza, jest w istocie zaangażowana w uczestnictwo w niej, poddaje ją refleksji i wyciąga wnioski, które dla nas mogą okazać się użyteczne.

Podobnie jak w zeszłym roku, respondenci najchętniej (50,7% wskazań) wskazywali, że warto by na Piknik zaprosić więcej naukowców czy instytucji z innych krajów. Odsetek wyboru tej odpowiedzi jest o 14 punktów procentowych niższy, niż w 2011 roku, jednak nadal pozostaje wysoki. Czym można tłumaczyć taki stan rzeczy? Faktem jest przecież, że w Pikniku uczestniczy sporo naukowców z zagranicy. Wydaje się, że wytłumaczeniem może być ilość respondentów, którzy na pytanie „co spowodowało, że przyszedłeś na Piknik?” odpowiedzieli: „Kari Byron”. Jest bardzo prawdopodobne, że sposób mówienia o nauce, jaki prezentuje popularna dziennikarka, jest przez uczestników Pikniku uznawany za ciekawszy od sposobu, w jaki mówią o niej polscy naukowcy czy popularyzatorzy nauki. Być może w przyszłym roku, by rozwiać to wrażenie, należałoby do udziału w Pikniku zaprosić finalistów polskiego etapu FameLab - jego zwyciężczyni, Monika Koperska udowodniła przecież, że gra w

tej samej lidze, co jej zagraniczni konkurenci, zdobywając drugie miejsce w finale międzynarodowym.

Aż 40,3% ankietowanych chciałoby, by na Pikniku było więcej prezentacji i atrakcji skierowanych do dzieci. Jest to nieco mniejszy odsetek niż w roku 2011, kiedy życzyło sobie tego 44,3%, niemniej jednak nadal blisko połowa badanych najwyraźniej ma poczucie, że ich pociechy nie korzystają z Pikniku tak bardzo, jak chcieliby tego ich rodzice. Z jednej strony taka opinia może dziwić, ponieważ bardzo duża część wystawców profiluje swoje pokazy czy doświadczenia tak, aby mogli z nich skorzystać także młodszy uczestnicy. Z drugiej jednak - być może ów niedosyt prezentacji dla maluchów jest spowodowany problemami w dostaniu się do upatrzonego stanowiska, powodowanymi przez duże zainteresowanie danymi atrakcjami.

Wyniki tegorocznych badań pokazują, że w czasie 16. Edycji Pikniku udało się znacząco poprawić jakość informacji udzielanej jego uczestnikom: tylko 25% badanych, w stosunku do 34% w zeszłym roku stwierdziło, że potrzebna jest większa liczba punktów informacyjnych, oraz więcej osób pracujących przy ich obsłudze.

Systematycznie spada odsetek osób, które życzyłyby sobie powiększenia zaplecza gastronomicznego Pikniku - w tym roku chciało tego 22,5%, respondentów, co jest spadkiem o 7.5 punkta procentowego w stosunku do roku 2010.

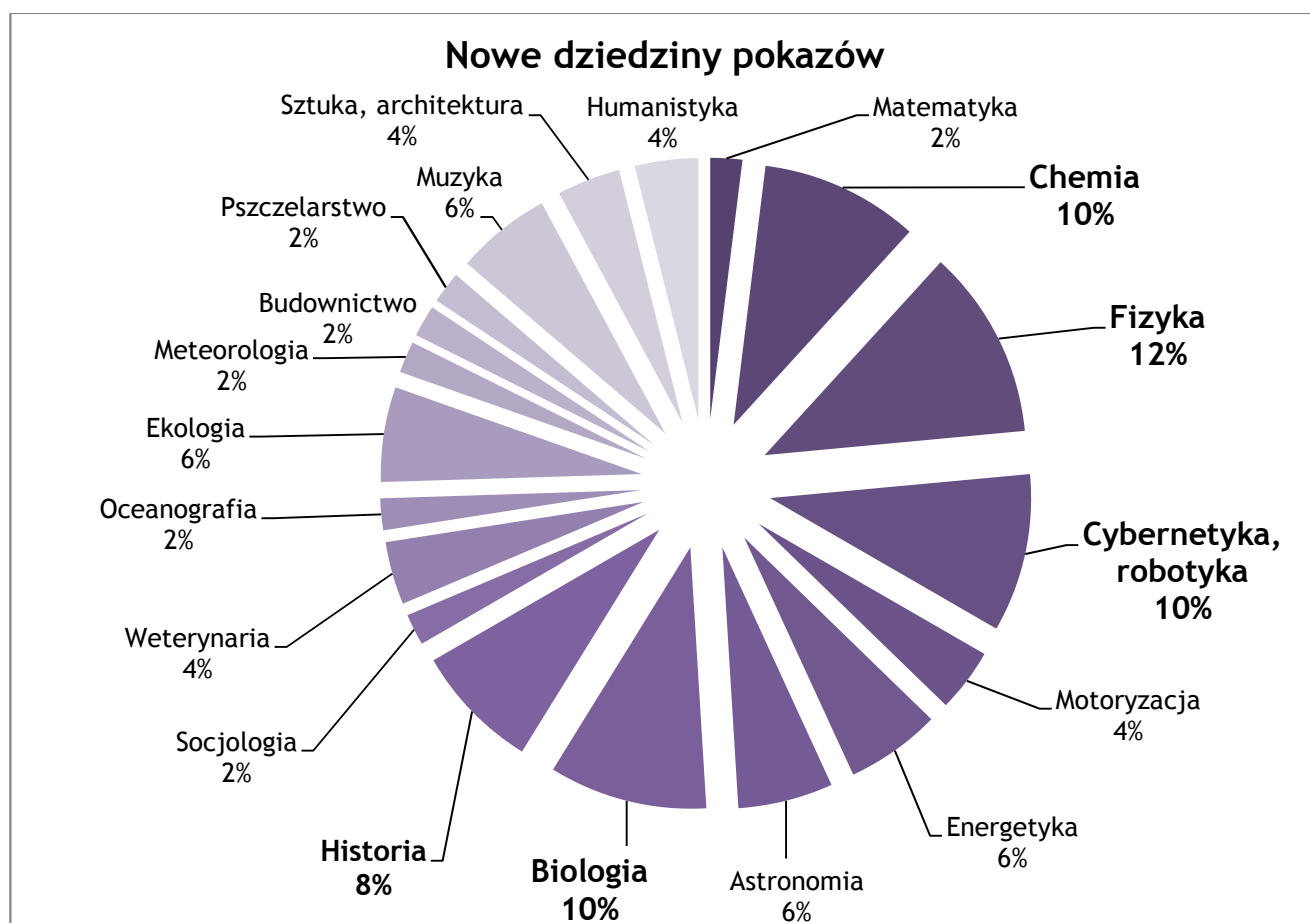
Zdecydowanie mniej respondentów chciałoby za to, by dodać nowe dziedziny pokazów. W zeszłym roku takie życzenie wyraziła aż połowa badanych, w tym już tylko 27%.

Nowe dziedziny pokazów - postulaty uczestników

Podobnie jak rok temu, również na 16. Pikniku badani pytani, jakie dziedziny pokazów chcieliby dodać do istniejących, najczęściej wymieniali te, które już funkcjonują. Wymieniane były bowiem głównie **fizyka (12% wskazań)**, **chemia (10%)**, **cybernetyka i robotyka (10%)** oraz **biologia (10%)**. Często wspomniano również o **historii (8% wskazań)**. Są to dziedziny nauki, które chyba najwyraźniej są obecne na Pikniku, by nie powiedzieć, że stanowią jego

podstawę. Fakt, że badani sami, spontanicznie je wymieniają (nie wybierają odpowiedzi z przygotowanej kafeterii), wskazywałby raczej na to, że chcieliby oni większej ilości pokazów z danych dziedziny na kolejnych Piknikach. Jediną dziedziną wymienioną przez respondentów, która istotnie jest nieobecna na Pikniku, jest pszczelarstwo. Wspomniało o nim jednak zaledwie 2% ankietowanych.

Taka sytuacja jest sygnałem, że obecny kształt Pikniku i jego program są generalnie akceptowane przez uczestników. Należy bowiem pamiętać, że nowych dziedzin pokazów chciałaby 1/3 badanych, 2/3 są zatem zadowolone z obecnego stanu rzeczy. Chęć zwiększenia ilości pokazów z tych akurat dziedzin może tłumaczyć lekki spadek ogólnej oceny programu Pikniku, o którym pisaliśmy wcześniej.

Wykres 10. Postulowane nowe dziedziny pokazów

Przyszłoroczny Piknik

W sumie 89% badanych stwierdziło, że wybierze się na przyszłoroczny Piknik - 45% raczej, zaś 44% - zdecydowanie. Tych najbardziej zdecydowanych jest o 3 punkty procentowe mniej niż w zeszłym roku, ale za to przybyło „raczej zdecydowanych”. Rok temu stanowili 35% próby, w tym zaś jest ich o 10 punktów procentowych więcej! Mniej było w tym roku osób, które wybrały odpowiedź „trudno powiedzieć” - było to zaledwie 4% w stosunku do 11% w zeszłym roku. Wiąże się to prawdopodobnie z faktem, że w tegorocznej edycji uczestniczyli przede wszystkim mieszkańcy województwa mazowieckiego - przede wszystkim zaś Warszawiacy, dla których przyjazd na Piknik nie jest trudnym logistycznie przedsięwzięciem. Rok temu Piknik odwiedziło więcej osób spoza mazowieckiego i Warszawy, stąd wyższy był odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” - osobom tym trudno było zaplanować taką wyprawę tak wcześnie.

6% badanych raczej nie wybierze się na przyszłoroczny Piknik, zaś 1% zdecydowanie tego nie zrobi. W porównaniu z zeszłym rokiem różnica w zsumowanych odpowiedziach negatywnych nie jest zbyt duża - wynosi bowiem tylko 1.9 punkta procentowego.

Wykres 11. Deklarowana obecność na Pikniku Naukowym 2013

Czas poświęcony na Piknik

Przeciętnie uczestnicy Pikniku spędzili na nim około 3,5 godziny - to nieco dłużej niż w zeszłym roku (3h). 46,5% ankietowanych stwierdziło, że planuje 2-3 lub 2-4 godziny pobytu na imprezie. Znacznie mniej osób, niż rok temu, planowało za to pobyt dłuższy niż 4 godziny: było to 26,7% badanych, podczas gdy w 2011 roku takie plany miało 35%. Sądzymy, że głównym powodem takiej zmiany była po prostu... pogoda, która w tym roku na Pikniku wyjątkowo nie dopisała. Podsumowując jednak, aż **73%** uczestników planowało spędzić na imprezie **więcej niż 2 godziny**. Kolejne 19% zamierzało spędzić na niej 1-2 godziny. Zaledwie 2,35% badanych postanowiło korzystać z Pikniku od 30 minut do godziny, a 0.7% - do 30 minut.

Planowana liczba godzin na Pikniku	% odpowiedzi	
	2011	2012
do 30 min	0,50%	0,70%
31-60 min	6,10%	2,35%
1h-2h	16,80%	19,01%
2h-3h	24,00%	25,12%
3h-4h	17,70%	21,36%
Powyżej 4h	34,90%	26,76%

Tabela 13. Planowana liczba godzin spędzonych na Pikniku Naukowym

Oddziaływanie Pikniku Naukowego na poglądy, przekonania, zainteresowania

Chcieliśmy dowiedzieć się od badanych, czy i jak Piknik wpływa na ich postrzeganie nauki i jej roli w społeczeństwie, a także, czy pomaga im rozwijać i spełniać ich własne zainteresowania naukowe. Analizę opinii dotyczących roli nauki przedstawimy w dalszej części raportu, teraz zaś skupimy się na tym, jak Piknik oddziaływał na postawy uczestników wobec nauki.

Poprosiliśmy respondentów, by ustosunkowali się do poniższych twierdzeń. Procenty przedstawiają odsetek osób zgadzających się z danym stwierdzeniem, w nawiasach zaś podano odsetek wyboru odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

OPINIE	% zgodności ze stwierdzeniem				
	2007,00	2008,00	2010	2011	2012
Udział w Pikniku zachęcił mnie do samodzielnego poszerzenia wiedzy z jednej z prezentowanych dziedzin	62,00	62,00	74	62.8 (19.5)	59,81 (6,65)
Udział w Pikniku nic nie zmienił w moim życiu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	18,43 (7,16)
Piknik Naukowy przybliżył mi warsztat pracy naukowców	75,00	72,00	77	67.9 (14.7)	67,91 (6,99)
Pokazy na Pikniku przekonały mnie, że nauka jest potrzebna społeczeństwu	87,00	85,00	86	81.3 (7.3)	77,21 (6,82)
Pokazy na Pikniku przekonały mnie, że nauka jest ciekawa	83,00	83,00	88	84.5 (4.2)	82,16 (5,46)

Tabela 14. Zgodność z twierdzeniami na temat Pikniku w latach 2007-2008, 2010, 2011 i 2012 w procentach

Blisko 4/5 respondentów stwierdziło, że pokazy na Pikniku przekonały ich, że nauka jest ciekawa (82,1% wskazań) oraz potrzebna społeczeństwu (77,2% wskazań). Podobnie więc, jak w zeszłym roku, możemy zadać sobie pytanie: dlaczego co piąty uczestnik Pikniku nie przekonał się do tych twierdzeń? Ponieważ (jak zobaczymy dokładniej za chwilę) niewiele osób stwierdziło, że trafiło na nudne pokazy lub nudnych naukowców, jak również nie zaskoczył ich fakt, że naukowcy mogą być „normalni”, można chyba wysunąć tezę, że uczestnicy Pikniku po prostu są mniej lub bardziej przekonani o tym, że nauka jest ciekawa i potrzebna społeczeństwu, i Piknik może to przekonanie jedynie umacniać, nie zaś stwarzać od podstaw. Tezę tę zdaje się potwierdzać fakt, że 18.4% badanych zgodziło się z twierdzeniem „udział w Pikniku nic nie zmienił w moim życiu”.

59.8 % badanych stwierdziło, że pokazy, które obejrżeli na Pikniku, zachęciły ich do samodzielnego poszerzenia wiedzy z jednej z prezentowanych dziedzin. Odsetek ten utrzymuje się od kilku lat na podobnym poziomie oscylującym wokół 60%, z wyjątkiem roku 2010, kiedy to wyniósł on 74%. Rok

2010 jednak okazał się być ewenementem w historii imprezy - jest to edycja bodaj najwyższej oceniona i stąd powinna stanowić pewien horyzont, do którego należy dążyć, porównanie z nią nie powinno jednak stanowić powodu do daleko idących negatywnych wniosków.

Odsetek osób, którym Piknik przybliżył warsztat pracy naukowców, jest dokładnie taki sam, jak w zeszłym roku, i wynosi 67,9%. Pozostaje więc nieco poniżej średniej z poprzednich lat i prawdopodobnie jest spowodowane faktem, że coraz większa część wystawców na Pikniku to nie naukowcy, lecz popularyzatorzy nauki, organizacje związane z nauką na zasadzie hobby, czy nawet szkoły, których uczniowie przygotowują własne prezentacje przekonujące, że i szkolne tematy można ciekawie przedstawić.

Zainteresowanie nauką i realizacja tych zainteresowań podczas Pikniku Naukowego

Jednym z celów badania przeprowadzanego podczas Pikniku jest sprawdzenie, czy dla jego uczestników jest on jedynie ciekawą formą spędzenia wolnego czasu, czy też pozwala im na realizację ich zainteresowań naukowych i około-naukowych. By się tego dowiedzieć, poprosiliśmy ankietowanych, by na pięciostopniowej skali określili, na ile zgadzają się z szeregiem stwierdzeń opisujących różne sposoby zainteresowania nauką, a później - by stwierdzili, czy Piknik dał im możliwość realizacji tych zainteresowań. W pierwszej części poniższej tabeli prezentowane są średnie oceny zgodności respondentów z poszczególnymi stwierdzeniami, w drugiej zaś części - średnie oceny „realizowalności” zainteresowań badanych podczas Pikniku. W tabeli zawarliśmy także dane z 2011 roku, by dokonać porównań zarówno stopnia, w jakim Piknik spotyka się z zainteresowaniami uczestników, jak i by sprawdzić, czy owe zainteresowania się zmieniają.

Stwierdzenie	Średnia ocen			
	Zgodność ze stwierdzeniem		Realizacja podczas Pikniku	
	2011	2012	2011	2012
Interesują mnie różne dziedziny wiedzy, chętnie uczę się nowych rzeczy	4,28	4,18	4,07	3,96
Interesują mnie nowinki techniczne i naukowe	4,15	4,07	4,02	4,05
Interesuje mnie warsztat pracy naukowców	3,64	3,62	3,61	3,86
Interesuje mnie nauka w wersji akademickiej (wykład, prezentacja)	3,32	3,08	2,98	3,28
Lubię oglądać ciekawe doświadczenia	4,60	4,70	4,5	4,64
Nauka może być zabawna, stanowi dla mnie rozrywkę	4,39	4,24	4,44	4,47
Nauka jako taka mnie nie interesuje, chcę widzieć jej efekty, praktyczne zastosowania	2,76	3,51	3,26	3,96

Tabela 15. Zainteresowanie nauką i jego realizacja na Pikniku

Powyższa tabela pokazuje, że uczestnicy Pikniku przejawiają różne formy zainteresowania nauką. Co ciekawe, zarówno średnie oceny, jak i ich hierarchia różnią się nieco od zeszłorocznych.

Niezmiennie najbardziej cenione są ciekawe doświadczenia: ich lubienie przez Piknikowiczów dokumentuje wysoka ocena **4,70** - a więc wyższa niż zeszłoroczne **4.60**. Dużą popularnością cieszy się również nauka jako zabawa i rozrywka (**4.24**) oraz nowinki techniczne i naukowe (**4.07**). Badani przyznali także, że chętnie uczą się nowych rzeczy i interesują się różnymi dziedzinami wiedzy (**4.18**) - choć tu ocena jest nieco niższa niż w zeszłym roku (4.28). W tym roku można było spotkać mniej więcej tyle samo osób, które interesowałyby warsztat pracy naukowców (**3.62**), za to mniej tych, których interesowałaby nauka w wersji akademickiej - tu średnia ocena zgodności to **3.08** w stosunku do 3.32 z zeszłego roku.

Przybyło za to w tym roku osób, których nauka jako taka nie interesuje, a chcą widzieć jedynie jej efekty i praktyczne zastosowania - w zeszłym roku zgodność z takim typem zainteresowania oceniono na 2.76, a w tym aż na **3.51** - to najbardziej spektakularny wzrost oceny w naszej tabeli. Taki wynik sytuuje się na skali pomiędzy „nie mam zdania” a „raczej mnie to dotyczy”, trzeba jednak zwrócić uwagę, że aż **50%** respondentów wybrała w tym pytaniu odpowiedzi 4

lub 5, a więc rzeczywiście interesują ich jedynie efekty nauki i jej praktyczne zastosowania. W zeszłym roku odpowiedzi te wybrało zaledwie 34% badanych..

Realizacja zainteresowania nauką podczas Pikniku Naukowego:

- 81% uczestników lubiących oglądać ciekawe doświadczenia udało się zrealizować podczas Pikniku swoje zainteresowania całkowicie lub w dużym stopniu, zaś kolejnym 6% - w stopniu średnim
- 71% tych, dla których nauka stanowi rozrywkę, również zrealizowało swoje zainteresowania całkowicie lub w dużym stopniu. 14% zrealizowało je w stopniu średnim.
- Spośród tych badanych, których interesują różne dziedziny nauki i którzy chętnie uczą się nowych rzeczy, 59% stwierdziło, że podczas Pikniku zrealizowało swoje zainteresowania całkowicie lub w dużym stopniu. Kolejne 23% zrealizowało je w stopniu średnim.
- Wśród ankietowanych, którzy interesują się nowinkami technicznymi i naukowymi, 58% zrealizowało swoje zainteresowania całkowicie lub w dużym stopniu, a kolejne 20% - na średnim poziomie.
- 49% uczestników zainteresowanych warsztatem pracy naukowców oceniło stopień realizacji swoich zainteresowań jako „całkowity” lub „duży”, zaś kolejne 28% jako „średni”.
- 48% tych, których interesują jedynie praktyczne zastosowania nauki, spełniło to zainteresowanie całkowicie lub w dużym stopniu, a 28% z nich w stopniu średnim.
- Tylko 32% respondentów zainteresowanych akademicką formą nauki - wykładami, prezentacjami - przyznało, że całkowicie lub w dużym stopniu spełniło swoje zainteresowania, zaś 22% z nich stwierdziło, że udało się to tylko w średnim stopniu.

Plany uczestników dotyczące rozwoju ich wiedzy naukowej

Jednym z celów badania było także sprawdzenie, czy po Pikniku jego uczestnicy zamierzają kontynuować poszerzanie wiedzy z dziedzin, które wzbudziła ich zainteresowanie dzięki naszej imprezie. Poprosiliśmy ich zatem, by ustosunkowali się do następujących stwierdzeń:

Pod wpływem udziału w Pikniku zamierzam:	% odpowiedzi TAK 2011	% odpowiedzi TAK 2012
Kupić lub zaprenumerować pismo naukowe	21%	19%
Wysłuchać audycji radiowej o tematyce naukowej	41%	52%
Obejrzeć popularnonaukowy program telewizyjny	75%	82%
Pójść do muzeum/obserwatorium/na wystawę naukową	73%	66%
Przeczytać książkę o tematyce popularnonaukowej	51%	53%

Tabela 16. Plany naukowe uczestników Pikniku w procentach

Jak widać, różnice między wynikami z 2012 i 2011 roku są spore.

Najwięcej uczestników pod wpływem Pikniku zamierza obejrzeć popularnonaukowy program telewizyjny - taką odpowiedź wybrało aż **82%** badanych, o 7 punktów procentowych więcej, niż w zeszłym roku. Wzrost tego odsetka zawdzięczamy prawdopodobnie obecności na Pikniku Kari Byron.

66% ankieterowanych przyznało, że zamierza pójść do muzeum, obserwatorium czy na wystawę naukową. W tym przypadku odsetek ten od zeszłego roku spadł o 7 punktów procentowych.

Kolejne **53%** badanych stwierdziło, że pod wpływem Pikniku zamierza przeczytać książkę o tematyce popularnonaukowej - podobnie było w zeszłym roku (51%).

52% uczestniczących w badaniu zamierza po Pikniku wysłuchać audycji radiowej o tematyce naukowej - jest to aż o 11 punktów procentowych więcej, niż w zeszłym roku, co świadczyłoby o skuteczniejszych działaniach Polskiego Radia promujących audycje popularnonaukowe.

Zaledwie 19% respondentów zamierza pod wpływem Pikniku kupić lub zaprenumerować pismo naukowe - podobny odsetek badanych przyznawał to rok temu.

Badanych poniżej 25 roku życia poproszono, by ustosunkowali się do jeszcze kilku stwierdzeń, dotyczących planów edukacyjno - zawodowych:

Dzięki Piknikowi zamierzam:	% odpowiedzi TAK 2011	% odpowiedzi TAK 2012
Zapisać się na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne (w domu kultury lub na kółko naukowe w szkole)	31%	16%
Sprecyzować plany edukacyjne (wybór profilu klasy w szkole; kierunku studiów)	25%	10%
Piknik pomógł mi w wyborze zawodu	9%	4%

Tabela 17. Plany naukowe uczestników Pikniku w procentach - dodatkowe, dla młodszych

W tym przypadku odsetki badanych, którzy zgadzali się z poszczególnymi stwierdzeniami, zaliczyły bardzo duży spadek w stosunku do zeszłego roku. Tylko 16% - prawie dwukrotnie mniej, niż rok temu - dzięki Piknikowi postanowiło zapisać się na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne. Tylko 10% - ponad dwukrotnie mniej, niż w 2011 - Piknik pomógł sprecyzować plany edukacyjne, a wreszcie tylko 4% - w wyborze zawodu. Nie wiadomo, jak ten spadek interpretować.

Rola nauki w społeczeństwie

W debacie publicznej nad rolą nauki w społeczeństwie nie sposób pominąć aspektu finansowego, a więc źródeł jej finansowania. Poziom inwestycji w naukę (badania i rozwój) jest także wskaźnikiem rozwoju danego państwa, przedmiotem szczególnej troski Komisji Europejskiej i ustaleń międzyrządowych i wspólnotowych. Przy okazji tworzenia każdej agendy budżetowej Unii Europejskiej poziom ten jest badany we wszystkich krajach w ramach analiz EUROSTAT, na jego podstawie wyznaczane są też cele, które kraje członkowskie

powinny osiągnąć; pożądany poziom wydatków budżetowych na naukę (badania i rozwój) został także zapisany w obowiązującej Polskę Strategii Bolońskiej.

W badaniu zrealizowanym podczas Pikniku Naukowego jego uczestnicy zostali poproszeni o wskazanie, w której według nich grupie państw znajduje się Polska pod względem procentu wydatków budżetowych przeznaczonych na naukę, a następnie o określenie, jaką ten odsetek ich zdaniem powinien mieć wysokość. Pytanie w pewnym stopniu sprawdzało więc wiedzę respondentów. By nie popełnić błędu zafalszowania wyników poprzez użycie nieodpowiadającej rzeczywistości skali (opisanego w pracy prof. Antoniego Sułka „Ilu mamy Żydów w Polsce”), odpowiedzi w zaproponowanej kafeterii zostały ułożone na podstawie ostatniego raportu EUROSTAT. Jest to bardzo ważne, ponieważ udział w badaniu nigdy nie pozostaje bez wpływu na respondenta - przy zupełnym braku orientacji w poruszonym temacie odpowiedzi z kafeterii są traktowane jako wskazówka, przy czym z reguły odpowiedź środkowa wydaje się być najbardziej prawdopodobną. Było to ważne zwłaszcza w drugim pytaniu tej części kwestionariusza, związanym z postulowaną wysokością nakładów na naukę (badania i rozwój) - przedziały zaproponowane w kafeterii pochodzą z analiz EUROSTATU, nie fałszują więc obrazu (jak byłoby, gdyby na przykład możliwymi odpowiedziami do wyboru było 2-5-10% PKB). Rozkład odpowiedzi na pytanie w tym i ubiegłym roku przedstawia tabela:

Jak Pani/Pan sądzi, w której grupie krajów lokuje się Polska pod względem procentu PKB przeznaczanego z budżetu państwa na naukę?	% odpowiedzi 2011	% odpowiedzi 2012
Finlandia, Islandia, Szwecja	2,6	2,14%
Dania, Niemcy, Francja	3,5	6,41%
Holandia, Austria, Wielka Brytania	6,4	6,41%
Włochy, Belgia, Czechy	21,00	18,53%
Litwa, Łotwa, Grecja - odpowiedź prawidłowa	37,60	35,15%
Bułgaria, Malta, Słowacja	28,90	28,27%

Tabela 18. Procent wydatków budżetowych przeznaczanych na naukę wg uczestników Pikniku

Podobnie jak rok temu, największa część respondentów - **35,15%** - **wskazała odpowiedź prawidłową**, sytuując Polskę w jednej grupie z Litwą, Łotwą i

Grecją. Co ciekawe, wciąż na podobnym poziomie utrzymuje się odsetek osób uważających, że Polska wydaje na naukę tyle, ile Holandia czy Wielka Brytania, a więc państwa, w których te wydatki są najwyższe. Niemal taka sama ilość respondentów, jak rok temu, uważa, że Polska znajduje się w grupie państw wydających na naukę najmniej w UE - razem z Bułgarią, Maltą i Słowacją. Należy zaznaczyć, że jest to druga najpopularniejsza odpowiedź.

Jaki procent polskiego PKB z budżetu państwa Pani/Pana zdaniem powinien być inwestowany w naukę?	% odpowiedzi 2011	% odpowiedzi 2012
Mniej niż 0.3%	1,70	1,90%
0.3-0.5% - aktualny poziom Polski (0,32%)	2,60	5,00%
0.5-0.7%	5,20	6,67%
0.7-1% - aktualna średnia dla UE (0,76%)	11,10	9,05%
1-1.2%	24,20	27,86%
powyżej 1.2%	55,10	45,48%

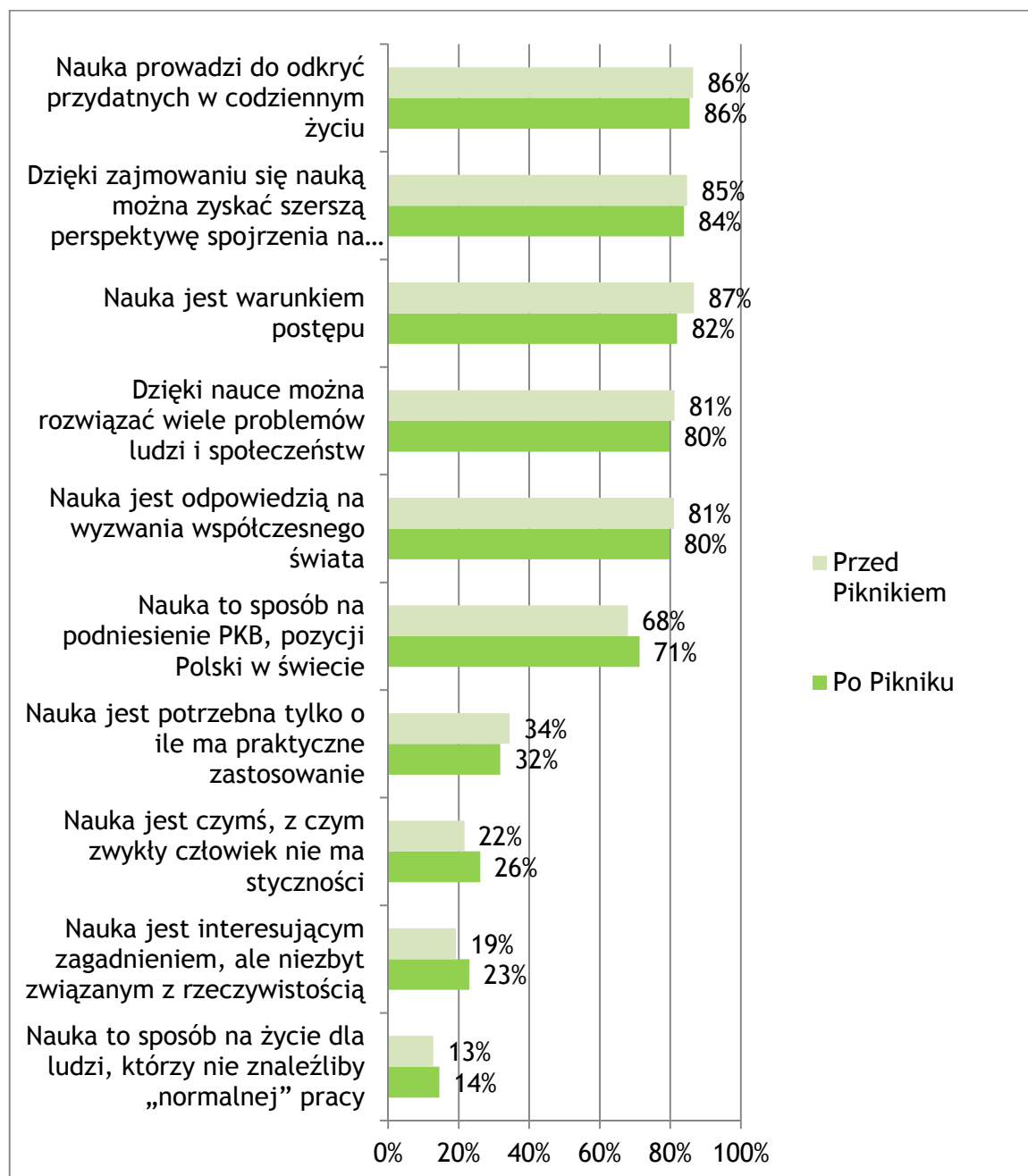
Tabela 19. Postulowany poziom wydatków budżetowych na naukę

Podobnie jak rok temu, respondenci mimo trafnego rozpoznania grupy, w której znajduje się Polska jeśli chodzi o poziom inwestycji w naukę z budżetu państwa, zapytani o to jaki procent budżetu powinien być inwestowany w naukę, w większości wybierali odpowiedzi zdecydowanie nierealne, a więc powyżej 1.2% (**45,5% ankietowanych**) oraz 1-1.2% (27.86%). **9%** stwierdziło, że Polska powinna inwestować od 0.7% do 1% budżetu, czyli tyle, ile wynosi aktualna średnia dla UE, a tylko 5% uważało, że wydatki te powinny pozostać na obecnym poziomie, a więc od 0.3 do 0.5% budżetu państwa. Zauważyć należy, że odsetek wyboru tej odpowiedzi wzrósł od zeszłego roku niemal dwukrotnie, zaś odsetek wyboru odpowiedzi najwyższej - spadł o 10 punktów procentowych. Wyniki te pokazują, że uczestnicy Pikniku widzą potrzebę większych inwestycji w naukę, niż są one obecnie dokonywane, jednak z roku na rok coraz częściej zdają sobie sprawę, że nie jest to realistyczne życzenie.

Zmiany w postrzeganiu roli nauki w społeczeństwie

Ponieważ celem zarówno Pikniku, jak i działania Centrum Nauki Kopernik, jest nie tylko zainteresowanie społeczeństwa nauką, lecz także inicjowanie dyskusji na jej temat w dyskursie publicznym, poprosiliśmy respondentów, by

zastanowili się, w jaki sposób definiują naukę, i jak odnoszą się do szeregu stwierdzeń związanych z jej społeczną rolą. Następnie poprosiliśmy, by ocenili, na ile ich przekonania zmieniły się dzięki Piknikowi. Należy oczywiście pamiętać, że odpowiedzi są wyłącznie deklaratywne: aby prześledzić rzeczywiste zmiany postaw uczestników Pikniku, należałoby zastosować metodę eksperymentalną. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres:

Wykres 12. Zmiany w postrzeganiu roli nauki w społeczeństwie w procentach

Widać, że podobnie jak rok temu, respondenci chętniej zgadzają się ze stwierdzeniami nadającymi nauce **pozytywne** wartości - odsetek zgadzających się z nimi wynosi od **70 do 86%**. Ze stwierdzeniami zawierającymi zastrzeżenia lub tworzącymi **negatywny** obraz nauki zgadza się **15-30%** respondentów.

Łatwo również zauważyć, że w tym roku deklarowane **zmiany** (czyli stan po Pikniku) w poglądach ankietowanych nie przekraczają zazwyczaj **1-2 punktów** procentowych w stosunku do poziomu wyjściowego (czyli przed Piknikiem), a tym samym najczęściej mieszczą się w granicach błędu statystycznego.

Największe poparcie zyskała teza, że „nauka prowadzi do odkryć przydatnych w codziennym życiu” (86% wskazań). Badani zadeklarowali, że Piknik nie zmienił nic w tym, jak mocno zgadzają się z takim stwierdzeniem. Szeroko zgodzono się również z tezą, że „dzięki zajmowaniu się nauką można uzyskać szersze spojrzenie na świat” - zgadzało się z nią przed Piknikiem 85% respondentów, zaś po Pikniku - 84% (różnica ta jednak, jak wspomnieliśmy, mieści się w granicach błędu statystycznego).

Podobnie jak w zeszłym roku, wysokie uznanie zyskały stwierdzenia nieco pozytywistyczne z ducha, a więc „nauka jest warunkiem postępu” (82% po Pikniku) oraz „dzięki nauce można rozwiązać wiele problemów ludzi i społeczeństw”(80% po Pikniku). 80% respondentów stwierdziło również, że „nauka jest odpowiedzią na wyzwania współczesnego świata” - można więc postawić tezę, że te trzy stwierdzenia są dla ankietowanych ze sobą połączone i być może nawet ich znaczenia w odbiorze nakładają się na siebie.

Nieco niższy odsetek badanych - 71% - zgodził się, że nauka to sposób na podniesienie PKB i pozycji Polski na świecie.

Stwierdzenia obrazujące naukę negatywnie bądź wysuwające w stosunku do niej pewne zastrzeżenia zebrały dużo mniej głosów poparcia. W przypadku 14% ankietowanych, którzy uważają, że „nauka to sposób na życie dla ludzi, którzy nie znaleźliby <<normalnej>> pracy” Piknik nie zmienił nic - ani nie przekonał ich, że jest inaczej, ani nie pogłębił ich opinii.

Ciekawe jest natomiast, że pod wpływem Pikniku zwiększyła się zgodność badanych z twierdzeniami „nauka jest czymś, z czym zwykły człowiek nie ma styczności” (22% przed Piknikiem, **26%** po Pikniku) oraz „nauka jest

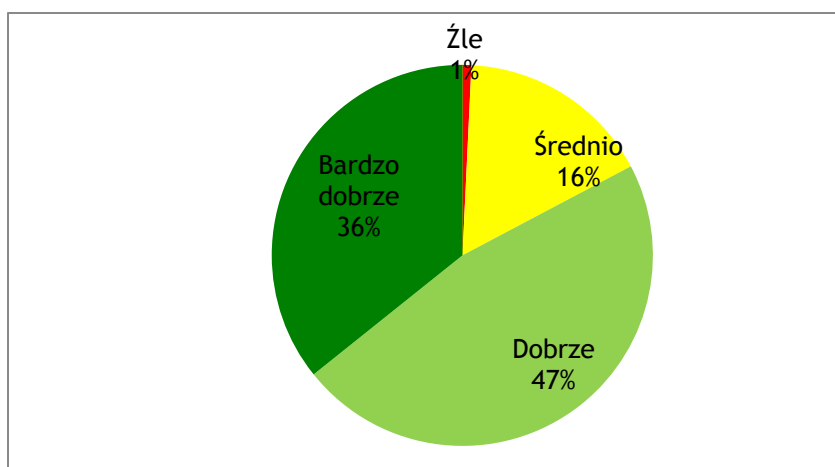
interesującym zagadnieniem, ale niezbyt związanym z rzeczywistością” (19% przed Piknikiem, 23% po Pikniku). Nieznacznie, bo o 2 punkty procentowe, maleje za to pod wpływem Pikniku odsetek osób, które uważają, że „nauka jest potrzebna tylko o ile ma praktyczne zastosowanie” (34% przed Piknikiem, 32% po Pikniku).

Analizując, omawiając czy cytując powyższe wyniki, należy pamiętać o deklaracyjnym charakterze udzielanych odpowiedzi oraz o tym, że w większości przypadków różnice między stanem „przed Piknikiem” i „po Pikniku” mieszczą się w granicach błędu statystycznego. Zwłaszcza ten ostatni fakt pokazuje, że uczestnicy Pikniku to osoby o sprecyzowanych poglądach, które są ich pewne i Piknik niewiele może w tym zakresie zmienić.

Kontakt z naukowcami

Poprosiliśmy respondentów o ocenę ich kontaktu z naukowcami podczas Pikniku Naukowego: to w końcu ten aspekt jest jednym z decydujących o tym, czy społeczeństwo uznaje naukę za interesującą, wartą uwagi. Oczywiście nie wszyscy wystawcy na Pikniku to pracownicy naukowcy uczelni czy też instytutów badawczych, jednak nie zmienia to faktu, że są postrzegani jako część środowiska naukowego, stąd też użycie określenia „naukowcy” nie wydaje się być nadużyciem.

Najpierw poprosiliśmy o ogólną ocenę kontaktu z naukowcami, których badani spotkali podczas Pikniku. Rozkład ocen kontaktu z wystawcami prezentuje poniższy wykres:

Wykres 13. Ogólna ocena kontaktu z naukowcami podczas Pikniku Naukowego

Jak widać, kontakt z naukowcami jest jednym z aspektów, który szczególnie zadowala. Praktycznie nie ma osób, które oceniłyby go źle - stanowią jedynie 1%! Zdecydowana większość (**83%**) badanych oceniła kontakt z naukowcami pozytywnie: 47% dobrze, a 36% - bardzo dobrze. Kolejne 16% oceniło go średnio. Oznacza to, że w zdecydowanej większości przypadków naukowcy uczestniczący w Pikniku to ludzie nie tylko posiadający wiedzę w swojej dziedzinie, lecz także potrafiący przekazać ją tym, którzy chcieliby się czegoś dowiedzieć, a są laikami w tej dziedzinie.

Pytania szczegółowe

W kolejnych pytaniach poprosiliśmy uczestników badania o ustosunkowanie się do szeregu stwierdzeń - zarówno pozytywnych, jak i negatywnych - dotyczących różnych aspektów ich komunikacji z naukowcami. Odpowiadając, badani korzystali z pięciostopniowej skali, gdzie 1 oznaczało zupełny brak zgody, a 5 - całkowitą zgodę. Wyniki przedstawiają poniższe tabele:

Stwierdzenia pozytywne

Stwierdzenie	Średnia ocena 2011	Średnia ocena 2012
Język, którym posługują się naukowcy na Pikniku, jest dla mnie zrozumiały	4,32	4,49
Mam poczucie, że większości prezentujących zależy na zainteresowaniu ludzi swoją dziedziną nauki	4,48	4,54
Dzięki spotkaniu z osobami prezentującymi pokazy zainteresowała mnie ich dziedzina nauki	3,72	3,93
Mam poczucie dobrego kontaktu z większością obsługujących stanowiska na Pikniku	4,15	4,40
Nie wiedziałam/-em, że naukowcy mogą być takimi „normalnymi ludźmi”	2,76	3,25
Osoby prezentujące pokazy pozytywnie mnie zaskoczyły, sądziłam/-em, że naukowcy są mniej skłonni do kontaktów z ludźmi	3,50	3,72

Tabela 20. Zgodność ze stwierdzeniami dot. kontaktu z naukowcami - pozytywne

Ankietowani różnie ocenili poszczególne aspekty kontaktu z naukowcami, jednak ogólny obraz, który wyłania się w analizie, jest pozytywny. Przede wszystkim, większość ankietowanych stwierdziła, że „piknikowi” naukowcy przekazują wiedzę, używając zrozumiałego języka (średnia zgodność **4.49**), oraz że zależy im na tym, by zainteresować widzów/uczestników swoją dziedziną wiedzy (średnia zgodność **4.54**). Większość badanych przyznała także, że miała ogólnie poczucie dobrego kontaktu z naukowcami (średnia zgodność 4.4).

Więcej osób, niż w zeszłym roku, zgodziło się ze stwierdzeniem, że dzięki spotkaniu z osobami prezentującymi pokazy zainteresowali się jakąś dziedziną nauki: średnia ocena wzrosła z 3.72 do **3.93**.

Wzrosła także ilość osób pozytywnie zaskoczonych skłonnością naukowców do kontaktu z innymi ludźmi: z ostatnim stwierdzeniem prezentowanym w tabeli zgodziło się 50% badanych, co zaowocowało oceną zgodności **3.72**, a więc wyższą niż zeszłoroczna (3.5).

Więcej było także tych, których zaskoczył fakt, że naukowcy mogą być „takimi normalnymi ludźmi” - z tym stwierdzeniem zgodziło się 35% ankietowanych, co dało końcową ocenę **3.25** w stosunku do zeszłorocznego 2.76. Widać zatem, że w tym względzie nieco zmienił się profil grupy uczestników Pikniku: rok temu ze stwierdzeniami tymi zgadzało się sporo mniej osób, które dodawały, że przychodzą na Piknik właśnie dlatego, że wiedzą, że spotkają tam naukowców ciekawych, skorych do kontaktu i „normalnych”.

Stwierdzenia negatywne

Stwierdzenie	Średnia ocena 2011	Średnia ocena 2012
Trafiłam/-em na wyjątkowo nudnych, nieprzystępnych naukowców	1,66	1,90
Wiele osób obsługujących stanowiska było oderwanych od rzeczywistości, zajętych tylko swoją specjalizacją	2,2	2,48
Osoby prezentujące pokazy zaskoczyły mnie negatywnie, sądziłam/-em, że będą to robić w bardziej przystępny sposób	1,51	2,10

Tabela 21. Zgodność ze stwierdzeniami dot. kontaktu z naukowcami - negatywy

Oceny zgodności ze zdaniem negatywnymi nadal sytuują się na skali w okolicach odpowiedzi „nie zgadzam się”, jednak wzrosły nieco od ubiegłego roku, co należałoby poddać pod rozwagę.

Z prezentowanymi w tabelach stwierdzeniami zgodziło się odpowiednio 6, 11 i 50% badanych. Wzrost ocen wskazuje, że przybyło uczestników, którzy „trafili na wyjątkowo nieprzystępnych naukowców” - 6% badanych - oraz tych, którzy uważają, że „wiele osób obsługujących swoje stanowiska było oderwanych od rzeczywistości, zajętych swoją specjalizacją” - tak uważał co dziesiąty badany. Zaskakuje jednak przede wszystkim wzrost zgodności ze zdaniem „osoby prezentujące pokazy zaskoczyły mnie negatywnie, sądziłem, że będą to robić w bardziej przystępny sposób” - w zeszłym roku bowiem ocena ta była niższa, niż w roku 2010 i wobec dobrych opinii dotyczących kontaktu z naukowcami, należało raczej spodziewać się jej dalszego spadku, a tymczasem wzrosła ona do poziomu 2.10 z ubiegłorocznego 1.5! Skoro mocniej lub słabiej zgadza się z takim stwierdzeniem aż połowa respondentów, to należy zwrócić na to uwagę, min. w ewaluacji stanowisk.

Podsumowanie i rekomendacje

Piknik Naukowy stanowi już od lat stały element krajobrazu kulturalnego stolicy, a jego uczestnicy po zakończeniu imprezy kontynuują rozwijanie naukowych zainteresowań, jakie w nich rozbudziła. Choć stworzyła się grupa stałych odbiorców, to Piknik wciąż przyciąga nowych uczestników, jednocześnie proponując ciągle coś nowego stałym bywalcom.

Zarówno jedni, jak i drudzy ogólnie oceniają Piknik dobrze lub bardzo dobrze, i choć niektóre oceny są nieco niższe, niż w ubiegłym roku, to zmiany te są niewielkie i nie stanowią powodu do niepokoju. Ponadto niektóre oceny także wzrosły.

Na szczególną uwagę zasługują aspekty, o których respondenci wspominają już po raz kolejny.

Badanie pozwoliło na weryfikację postawionych hipotez badawczych:

1. Piknik przyczynia się do wzrostu chęci do samodzielnego poszerzania zdobytej wiedzy i zaciekawienie jego uczestników nauką

Dla większości badanych Piknik Naukowy stanowi okazję nie tylko do ciekawego spędzenia soboty, lecz także poszerzenia swojej wiedzy lub zainteresowania nauką dzieci. Większość ankietowanych przyznała także, że po wpływie Pikniku zamierza pogłębić swoją wiedzę z jakiejś dziedziny nauki we własnym zakresie, czy to czytając książki popularnonaukowe, czy to słuchając audycji popularnonaukowych w radiu lub oglądając programy poświęcone nauce w telewizji. Można więc śmiało powiedzieć, że Piknik przyczynia się do tego, by jego uczestnicy sami, po zakończeniu całodziennej zabawy, dalej zgłębiali dziedziny nauki, które ich zainteresowały.

2. Udział w Pikniku Naukowym wpływa na sposób postrzegania przez gości roli nauki we współczesnym społeczeństwie.

Badanie pozwoliło stwierdzić, że hipoteza ta jest prawdziwa, jednak wpływ na poglądy gości jest w istocie niewielki. W tym roku bowiem uczestnicy Pikniku to osoby o bardzo mocno zakorzenionych, pozytywnych poglądach na temat nauki, których Piknik nie może już bardziej wzmocnić. Impreza zdołała jednak przekonać część osób o negatywnych opiniach do ich zmiany. Należy jednak pamiętać, że odpowiedzi na pytania o postrzeganie nauki i wpływ Pikniku na nie są odpowiedziami wyłącznie deklaracyjnymi: być może w przyszłym roku należałoby zastosować metodę quasi-eksperymentalną, by uzyskać bardziej miarodajne wyniki.

3. Piknik Naukowy ma pozytywny wpływ także na ludzi nauki, którzy dzięki niemu stają się bardziej otwarci na dialog ze „zwykłymi ludźmi” i prezentowanie im swoich osiągnięć.

Wzrastające z roku na rok oceny kontaktu z naukowcami, a także powiększające się ciągle grono osób twierdzących, że naukowcom, których spotkali, zależało na zainteresowaniu swoją dziedziną wiedzy gości, dają podstawy do stwierdzenia, że powyższa hipoteza jest prawdziwa. Naukowcy i ogólnie osoby prezentujące naukę na Pikniku (są to bowiem również szkoły, stowarzyszenia, popularyzatorzy nauki niezwiązani z instytucjami naukowymi) coraz lepiej dostosowują swoje pokazy do oczekiwań odbiorców, i coraz lepszy nawiązują z nimi kontakt.

4. Piknik jest okazją do kontaktu, dialogu, między osobami odwiedzającymi Piknik a naukowcami, a być może także inspiracją do włączenia roli nauki do dialogu społecznego.

Ta hipoteza znajduje mocne potwierdzenie w wynikach naszego badania. Potwierdzają ją min. wysokie noty, jakie uczestnicy Pikniku wystawili naukowcom i temu, jak przebiegał kontakt z nimi. Cieszy także, że tak wiele osób - 84-86% badanych - zgadza się ze stwierdzeniami „nauka prowadzi do odkryć przydatnym w codziennym życiu” oraz „dzięki zajmowaniu się nauką można zyskać szerszą perspektywę patrzenia na świat”. Piknik jest nie tylko okazją do spotkania z naukowcami, lecz także, jako impreza na stałe wpisana przez wiele osób w kalendarz, czynnikiem inspirującym do zadawania pytań o rolę, jaką nauka powinna pełnić w społeczeństwie.

Uwagi metodologiczne

W wywiadach kwestionariuszowych zastosowano kwotowo-losowy dobór próby, dbając o równy rozkład wiekowy respondentów, z zachowaniem proporcji kategorii wiekowych obecnych w poprzednim badaniu. Jednakże analiza uzyskanych odpowiedzi nie wskazuje na ich uzależnienie od wieku, w analizach nie przedstawiano zatem podziałów na kategorie wiekowe. Także płeć respondenta nie wpływa na wybierane przez niego odpowiedzi, w związku z czym nie zamieszczono również wyników w podziale na płeć.

Rekomendacje dla organizatorów kolejnych Pikników Naukowych

Piknik Naukowy ogólnie jest oceniany bardzo pozytywnie, z każdym rokiem przybywa nowych uczestników, i wyrażają oni chęć uczestniczenia w kolejnych edycjach. Taki stan rzeczy cieszy i pozwala twierdzić, że impreza jest sukcesem zarówno merytorycznym, jak i organizacyjnym. Pewne kwestie pojawiają się jednak w uwagach uczestników po raz kolejny i warto zastanowić się, jak można je poprawić:

- **Organizacja przestrzeni Pikniku** - w tym roku mniej osób miało kłopoty ze znalezieniem stanowiska, które ich interesowało, jednak oceny rozmieszczenia stanowisk nadal pozostają na bardzo niskim poziomie. Jest to od lat najniżej oceniany element Pikniku.
- **Nagłośnienie sceny głównej** - ponad 1/3 badanych - więcej, niż rok temu - deklaruje, że niejednokrotnie utrudnia ono obserwację pokazów przy stanowiskach. Ma to prawdopodobnie również wpływ na fakt, że blisko połowa respondentów stwierdziła, że napotkała jakieś problemy w obserwowaniu wybranych pokazów.
- **Dobór pokazów** - ocena tego elementu nieznacznie spadła w stosunku do zeszłorocznego poziomu i wynosi obecnie 4.13 w skali pięciostopniowej. Ponad 40% respondentów deklaruje, że pożądane byłoby więcej stanowisk i pokazów skierowanych do dzieci, a ok. 30% chciałoby dodania nowych dziedzin pokazów lub zwiększenia ilości pokazów z dziedzin istniejących. Pozostaje kwestią otwartą, jak się do tego ustosunkować. Zależy to od tego, jaką strategię wybiorą organizatorzy Pikniku: czy Piknik ma spełniać dokładnie oczekiwania jego uczestników, czy jednak skupić się na kilku konkretnych dziedzinach nauki i konsekwentnie poszerzać wachlarz pokazów wewnątrz tych dziedzin.
- **Informacja o Pikniku** - na imprezę przychodzą głównie osoby już zainteresowane nauką, wykształcone, z bliższych centrum dzielnic Warszawy. Wciąż niewiele jest na Pikniku osób o wykształceniu zawodowym oraz mieszkających w bardziej oddalonych dzielnic stolicy takich jak Włochy, Targówek, Praga Północ. Należy się zastanowić, w jaki sposób dotrzeć do nich z kampanią informującą o Pikniku, jak ją skonstruować by ciekawiła ich ona na tyle, żeby wybrali się na Piknik. Należy wyjść z założenia, że są to osoby, które na co dzień nie interesują się nauką, nie śledzą wiadomości o nowinkach technicznych, słowem: że są to osoby, które zgodziłyby się z większością negatywnych stwierdzeń o nauce, o które pytaliśmy badanych. Wprowadzenie reklamy Pikniku w urzędach pocztowych nie było dobrym posunięciem: stamtąd dowiedziało się o imprezie tylko 2,4% badanych, a przy tym żaden z nich

nie był przedstawicielem grupy o wykształceniu zawodowym. Piknik jako największa tego typu impreza w Polsce powinien być przykładem nie tylko w kwestiach programowych, merytorycznych, lecz również jeśli chodzi o umiejętność przyciągania tych, którzy w swoim życiu nie są związani z nauką i nie interesuje ich ona. Taka inkluzywność jest jednym z długofalowych celów Pikniku, należy więc zastanowić się, jak lepiej można by go osiągnąć.

Na pochwałę zasługuje poprawa, w stosunku do zeszłego roku, systemu informacji na Pikniku, w tym roku ocenianego wyraźnie lepiej. Odpowiedzi respondentów wskazują także, że dobrym kierunkiem zmian jest zapraszanie coraz większej ilości instytucji zagranicznych, choć jak wspomnieliśmy, warto byłoby także spróbować „ocieplić” wizerunek polskiej nauki, zapraszając do współpracy finalistów polskiego etapu konkursu FameLab.

Spis tabel

- Tabela 1. Proporcje procentowe uczestników w grupach wiekowych
- Tabela 2. Uczestnicy Pikniku według miejsca zamieszkania
- Tabela 3. Uczestnicy Pikniku według płci 2007-2012
- Tabela 4. Udział procentowy przedstawicieli poszczególnych zawodów wśród uczestników Pikniku
- Tabela 5. Uczestnicy Pikniku według wykształcenia 2007-2012
- Tabela 6. Przyczyny odwiedzenia Pikniku 2011-2012
- Tabela 7. Uczestnictwo w Pikniku - po raz pierwszy i kolejny w procentach
- Tabela 8. Procentowy udział osób odwiedzających Piknik wielokrotnie
- Tabela 9. Ocena 16. Pikniku Naukowego na tle poprzednich Pikników
- Tabela 10. Średnie oceny elementów Pikniku
- Tabela 11. Ocena poszczególnych elementów Pikniku na przestrzeni lat 2006-2011
- Tabela 12. Ocena poszczególnych elementów Pikniku na przestrzeni lat 2006-2011
- Tabela 13. Planowana liczba godzin spędzonych na Pikniku Naukowym
- Tabela 14. Zgodność z twierdzeniami na temat Pikniku w latach 2007-2008, 2010, 2011 i 2012 w procentach
- Tabela 15. Zainteresowanie nauką i jego realizacja na Pikniku
- Tabela 16. Plany naukowe uczestników Pikniku w procentach
- Tabela 17. Plany naukowe uczestników Pikniku w procentach - dodatkowe, dla młodszych
- Tabela 18. Procent wydatków budżetowych przeznaczanych na naukę wg uczestników Pikni
- Tabela 19. Postulowany poziom wydatków budżetowych na naukę
- Tabela 20. Zgodność ze stwierdzeniami dot. kontaktu z naukowcami - pozytywy
- Tabela 21. Zgodność ze stwierdzeniami dot. kontaktu z naukowcami - negatywy

Spis wykresów

- Wykres 1. Uczestnicy Pikniku wg grup wiekowych w procentach
- Wykres 2. Uczestnicy Pikniku według województw
- Wykres 3. Uczestnicy Pikniku według dzielnic Warszawy
- Wykres 4. Źródła informacji o Pikniku
- Wykres 5. Źródła informacji o Pikniku według miejsca zamieszkania
- Wykres 6. Najważniejszy powód odwiedzenia Pikniku
- Wykres 7. Przyczyny odwiedzenia Pikniku według miejsca zamieszkania
- Wykres 8. Tendencje zmian średnich ocen elementów Pikniku w procentach
- Wykres 9. Postulowane zmiany w Pikniku
- Wykres 10. Postulowane nowe dziedziny pokazów

Wykres 11. Deklarowana obecność na Pikniku Naukowym 2013

Wykres 12. Zmiany w postrzeganiu roli nauki w społeczeństwie w procentach

Wykres 13. Ogólna ocena kontaktu z naukowcami podczas Pikniku Naukowego